

Viata În Piemonte

Îndrumarul serviciilor
oferite cetățenilor
străini

ASSESSORATO ALLE
POLITICHE SOCIALI

Viata în Piemonte

îndrumarul serviciilor
oferite cetătenilor străini

Publicație îngrijită de

Francesca Prunotto

Carla Martoglio

Au colaborat la redactarea textelor

Annamaria Avonto - ASL 21 di Casale Monferrato

Daniela Baradel - INPS

Angelo Calà - Direzione Didattica Fontana

Flavio Campagna - ASGI: Associazione Studi Giuridici sull'Immigrazione

Maria Elena Coffano - Assessorato alla Sanità della Regione Piemonte

Mariella Console - ASGI : Associazione Studi Giuridici sull'Immigrazione

Alessia Crotta - Osservatorio Regionale sull'Immigrazione in Piemonte (IRES)

Marta Guerra - Ufficio Stranieri del Comune di Torino

Massimo Pastore - ASGI: Associazione Studi Giuridici sull'Immigrazione

Caterina Pomo - UTG: Ufficio Territoriale del Governo di Torino

Manuela Spadaro - ASGI: Associazione Studi Giuridici sull'Immigrazione

Antonella Sterchele - Assessorato al Lavoro e Formazione Professionale della Provincia di Torino.

Secretariat

Manuela Dotto

Maria Musacchio

Progetto grafico

Carlo Gaffoglio Design

Stampa

Ages Arti Grafiche

Traducere îngrijită de către

**Centro Linguistico Interfacoltà
per le Facoltà Umanistiche** (CLIFU) dell'Università di Torino.

Coordinamento: **Marie-Berthe Vitoz**.

Kolici Sabina (Albanese); **Hamdi Rachida** (Arabo); **Pecorale Roberto, NI Tianxiu** (Cinese); **Rigat Françoise, Caron Anne-Catherine** (Francese); **Spencer Alice, Ouroussoff Tatiana** (Inglese); **Ileana Bunget, Vorotic Roxana, Ghiurca Clara** (Romeno); **Bolchakova Eugenia** (Russo); **Bermejo Calleja Felisa, Villen Pefalver Francisca** (Spagnolo).

Mulțumim pentru contribuția oferită

Giorgio Albertino - EPACA: Patronato Coldiretti per i servizi alle persone

Enrico Allasino - Osservatorio Regionale sull'Immigrazione in Piemonte (IRES)

Massimo Bocci - EPACA: Patronato Coldiretti per i servizi alle persone

Antonietta Ragone - INPS

Mario Carzana - Assessorato alla Sanità della Regione Piemonte

Rosanna Lavezzaro - Questura di Torino

Giovanna Vilasi - Ufficio Territoriale del Governo di Torino

Giovanna Zincone - Università di Torino

CIDISS: Centro Informazione Documentazione Inserimento Scolastico Stranieri

Mulțumim în mod deosebit provinciilor piemonteze
care au îngrijit redactarea îndrumarului și difuzarea ghidului.

Direzione Regionale Politiche Sociali

Direttore **Attilio Miglio**

Settore Programmazione e Promozione Interventi Socio-Assistenziali

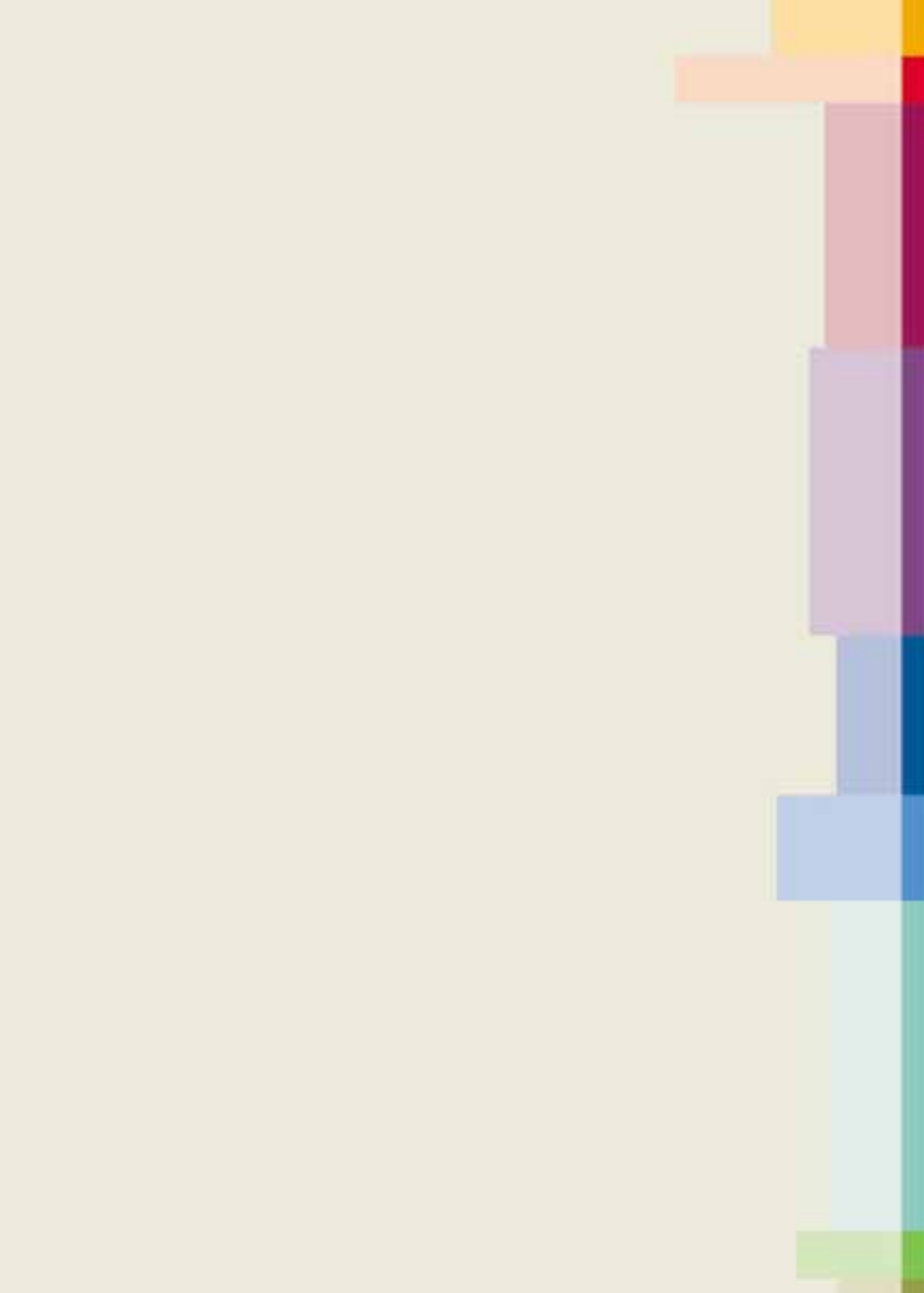
Îndrumarul serviciilor pentru cetățenii străini **"Vivere in Piemonte"** (A trăi în Piemonte) a fost realizat de către Assessorato alle Politiche Sociali a regiunii Piemonte, în cadrul unui acord de program între regiune și Ministero del Lavoro e delle Politiche Sociali având ca scop activarea și realizarea unor proiecte care țintesc individuarea unui model demn de urmat al practicii sociale a emigranților extracomunitari.

Scopul acestui acord este activarea și realizarea unor proiecte cu scopul de a găsi un model de acțiuni pentru integrarea socială a emigranților extracomunitari.

Îndrumarul este disponibil în 9 limbi: albaneză, arabă, chineză, franceză, engleză, italiană, spaniolă, română și rusă.

La sfârșitul îndrumarului a fost introdus un apendice care conține adresele instituțiilor și serviciilor.

Versiunea pe Internet a îndrumarului se găsește pe situl Osservatorio Regionale sull'Immigrazione în Piemonte: **www.piemonteimmigrazione.it**

Italia, țară cu o vastă istorie de emigrare, a devenit în cursul ultimilor decenii o țară de imigrare.

În momentul de față acest fenomen caracterizează societatea noastră, care devine din ce în ce mai mult multietnică și multiculturală.

În acest context devine indispensabil ca instituțiile să înfrunte problematicile de integrare, pentru a putea construi, nu numai forme de conviețuire pacifică, dar mai ales o societate armonioasă care ofera oportunități de dezvoltare și de realizare pentru fiecare.

Îndrumarul **"Vivere în Piemonte"** se propune ca instrument de informație și de sprijin pentru accesul la serviciile oferite cetățenilor străini prezenți în regiunea noastră.

Este compus dintr-o serie de capitole care precizează și ilustrează aspectele esențiale ale vieții în Italia și indică procedurile fundamentale corespunzătoare acestora.

Intrarea și stabilirea/șederea imigranților în Italia și integrarea acestora în societatea noastră, se face în mod inevitabil și prin intermediul informației și, din această perspectivă este mai important ca niciodată accesul tuturor cetățenilor străini la informațiile asupra regulilor fundamentale ale sistemului nostru.

Pentru acest motiv îndrumarul este tradus și publicat în alte 8 limbi: arabă, albaneză, chineză, franceză, engleză, română, rusă și spaniolă.

Dorința noastră este ca, *"Vivere în Piemonte: îndrumarul serviciilor oferite cetățenilor străini"*, să placă publicului, dar mai ales să se dovedească un instrument util și eficace pentru toți.

Mariangela Cotto

*Assessore alle Politiche Sociali
della Regione Piemonte*

Enzo Ghigo

Presidente Regione Piemonte

Waver

Din

Pien

1	Intrare și sejur	13
1.1	Cum se intră în Italia?	14
1.2	Care sunt caracteristicile sejurului în Italia?	16
1.3	Ce caracteristici trebuie să aibă prevederile prin care se refuză cererea de intrare, de sejur și prin care dispune îndepărtarea cetățeanului străin?	20
1.4	Cum se acționează împotriva deciziei de refuz a cererii de intrare, de sejur și prin care se dispune îndepărtarea cetățeanului străin?	21
1.5	Cum se face recurs împotriva refuzului vizei de intrare?	25
1.6	Cum se face recurs împotriva hotărârilor de eliberare, reînnoire și anulare a permisului de sejur (permesso di soggiorno) sau a cărții de sejur (carta di soggiorno)?	26
1.7	Cum se face recurs împotriva hotărârii de respingere la frontieră (expulzare)?	27
1.8	Cum se face recurs împotriva decretului de expulzare emis de Ministerul de Interne?	27
2	Documente: Carte de identitate, cod fiscal, certificat de rezidență, permis de conducere.	29
2.1	Ce este rezidența?	30
2.2	Ce este cartea de identitate?	32
2.3	Ce este codul fiscal?	32
2.4	La ce folosește permisul de conducere?	34
2.5	Ce este declarația pe proprie răspundere?	36
3	Servicii sociale	39
3.1	Cine oferă asistența socială și sanitară în Piemonte?	40
4	Sănătate și asistență medicală	43
4.1	Ce este Serviciul Sanitar Național (Servizio Sanitario Nazionale)?	44
4.2	Cine are dreptul la un medic de familie și la un medic pediatru? Ce fel de prestații oferă aceștia?	46
4.3	Cui trebuie să ne adresăm pentru îngrijiri de specialitate și pentru examene de laborator (analizele sângelui, radiologie etc.)?	47
4.4	Cui ne adresăm în caz de urgență?	47
4.5	De unde ne procurăm medicamentele?	48
4.6	Ce sunt Consultori Familiari e Pediatrici?	48
4.7	În Italia, este legală întreruperea voluntară de sarcină?	49
4.8	În Italia, este posibilă nerecunoașterea unui fiu la naștere?	51
4.9	Unde ne adresăm pentru asistența sanitară a copilului?	51
4.10	Care sunt vaccinările obligatorii sau facultative și profilaxiile lor în Italia?	52

4.11 Cui ne putem adresa pentru vaccinari?	53
4.12 Cetățenii străini au dreptul la asistență sanitară în Italia?	53
5 Munca și asistența socială	59
5.1 Cui ne adresam când căutam un loc de muncă?	60
5.2 Ce cheltuieli acoperă plățile obligatorii de contribuție socială și de ce este important să le plătim?	61
5.3 Ce se întâmplă în cazul în care muncitorul se îmbolnăvește?	63
5.4 Care sunt serviciile care protejează maternitatea?	64
5.5 Ce este indemnizația de maternitate?	64
5.6 Ce este concediul de maternitate obligatoriu?	65
5.7 Ce este concediul de maternitate facultativ?	66
5.8 Ce este orarul cu program redus pentru creșterea copiilor?	67
5.9 Se poate lipsi de la munca în cazul îmbolnăvirii fiului?	68
5.10 Ce este alocația de maternitate?	68
5.11 Ce este alocația de maternitate acordată de către Primărie?	69
5.12 Care sunt principalele servicii care protejează bătrânețea?	69
5.13 Care sunt principalele servicii de asistență socială în caz de infirmitate fizică sau mentală a muncitorului?	72
5.14 Ce fel de servicii primește muncitorul concediat, și care devine șomer?	73
5.15 Ce este indemnizația obișnuită de șomaj?	73
5.16 Ce este indemnizația redusă de șomaj?	75
5.17 Ce este indemnizația obișnuită de șomaj pentru muncitorii agricoli?	75
5.18 Ce sunt indemnizațiile speciale de șomaj pentru muncitorii agricoli?	76
5.19 Ce este tratamentul special de șomaj pentru constructori?	78
5.20 Care sunt serviciile publice care tutelează familia?	78
5.21 Ce este alocația pentru nucleul familial?	78
5.22 Ce este alocația de stat?	79
5.23 Patronul are obligația de a tutela sănătatea muncitorului?	80
6 Familia	85
6.1 Cine poate cere reîntregirea familiei?	86
6.2 Cum se face recurs împotriva refuzului autorizației (Nulla osta) sau împotriva refuzului vizei de intrare pentru reîntregirea familiei?	89
6.3 Cum se face recurs împotriva hotărârilor ce privesc șederea din motive familiale (eliberarea, reînnoirea și anularea	

permisului de sejur din motive familiale)?	90
6.4 Care sunt cerințele pentru a se putea căsători în Italia?	90
6.5 Unde se înregistrează nașterea unui copil?	92
7 Minorii neînsoțiți	95
7.1 Cine sunt minorii străini neînsoțiți?	96
8 Școala	101
8.1 Unde se pot duce copiii cu vârsta între 0 și 3 ani?	102
8.2 Unde merg la școală copiii cu vârsta între 3 și 5 ani?	102
8.3 Unde merg la școală copiii cu vârsta între 6 și 10 ani?	103
8.4 Unde merg la școală copiii cu vârsta între 11 și 13 ani?	104
8.5 Unde merg la școală adolescenții de la 14 ani în sus?	105
8.6 Există ajutoare economice pentru a facilita accesul la învățământ?	105
8.7 Ce este Instruirea Obligatorie (Obbligo Formativo)?	107
8.8 Adulții pot frecvența școala?	108
8.9 Unde se pot primi informații privitoare la înscrierea la universitate?	109
9 Cetățenia italiană	111
9.1 Cine obține automat cetățenia italiană?	112
9.2 Cum se înaintează recurs pentru recunoașterea statutului de cetățean italian prin naștere?	113
9.3 Cine obține cetățenia italiană prin căsătorie?	114
9.4 Cine obține cetățenia italiană prin naturalizare?	114
9.5 Cum se face recurs împotriva respingerii cererii de naturalizare?	115
10 Refugiații	117
10.1 Cine poate obține recunoașterea statutului de refugiat?	118
10.2 Cum se face recurs împotriva respingerii cererii de recunoaștere a statutului de refugiat?	122
10.3 Cum se declară recurs împotriva respingerii cererii de recunoaștere a azilului politic sau a azilului constituțional?	123
11 Tutela juridică	125
11.1 Cum se garantează asistența legală (din partea unui avocat) unui cetățean fără mijloace materiale?	126
11.2 Ce înseamnă "paritate de tratament" (parità di trattamento)?	130
11.3 Cum se garantează la nivel juridic principiul paritate de tratament?	133

Principale abbreviazioni:

A.C.I.	Automobile Club d'Italia
A.S.L.	Azienda Sanitaria Locale
C.T.P.	Centri Territoriali Permanenti
INAIL	Istituto Nazionale Assicurazioni Infortuni sul Lavoro
INPDAP	Istituto Nazionale di Previdenza per i Dipendenti dell'Amministrazione Pubblica
INPS	Istituto Nazionale della Previdenza Sociale
I.S.E.	Indicatore della Situazione Economica
I.S.I.	Centri di Informazione Sanitaria
MIUR	Ministero dell'Istruzione dell'Università e della Ricerca
p.d.s.	permesso di soggiorno
P.M.	Pubblico Ministero
S.T.P.	straniero temporaneamente presente
T.A.R.	Tribunale Amministrativo Regionale
T.C.M.	Tribunale Ordinario in Composizione Monocratica
U.R.P.	Uffici Relazioni con il Pubblico
U.T.G.	Ufficio Territoriale di Governo

1

intrare și sejur

Pentru a putea intra în Italia și pentru a rămâne în mod legal, cetățenii extracomunitari, trebuie să obțină, din partea autorităților italiene, autorizații specifice (vize de intrare, permise de sejur etc.).

1.1 Cum se intră în Italia?

Intrarea în Italia, cu excepția cazurilor de forță majoră, poate fi efectuată numai prin punctele de frontieră speciale, unde cetățeanul străin – dacă i se cere – trebuie să demonstreze că cerințele generale necesare și viza de intrare.

Care sunt cerințele necesare intrării?

- scopul și condițiile șederii;
- disponibilitatea mijloacelor de întreținere suficiente pe durata șederii și pentru întoarcerea în țara de proveniență (fac excepție permisele de ședere pentru muncă).

Ce este viza de intrare?

Viza de intrare este documentul cerut cetățeanului străin extracomunitar¹ care dorește să intre în Italia pentru o perioadă de 90 de zile.

Pentru șederi cu o perioadă inferioară a 90 de zile, viza nu este întotdeauna cerută².

În acest caz sunt valabile și vizele eliberate de către autoritățile diplomatice sau consulare ale altor țări.

În cazul cererii vizei pentru contract de muncă, aceasta va fi acordată doar în funcție de cotele de acces fixate în decretul anual de programare a fluxurilor de migrație.

Cetățeanului străin stabilit în mod legal în Italia, pentru a ieși și pentru a se întoarce pe teritoriul național, îi sunt suficiente legitimarea cu pașaportul și permisul de sejur valabil.

Viza de întoarcere este necesară în cazul pierderii, furtului sau expirării permisului de ședere. În ultimul caz, la solicitarea vizei va fi prezentat și documentul expirat de maxim 60 de zile.

Unde se cere viza?

Viza se solicită autoritatilor diplomatice sau consulare italiene în țara de origine sau de rezidență, anexând:

- pașaportul sau un document echivalent valabil (neexpirat);
- documentele specifice necesare pentru tipul de viză solicitat³.

Cetățeanul străin trebuie să specifice motivul călătoriei, destinația, mijlocul de transport și să demonstreze disponibilitatea mijloacelor de întreținere pe timpul sejurului.

1

¹ Fac excepție San Marino, Vaticanul, Liechtenstein, Elveția, Norvegia, Islanda cu care sunt în vigoare acorduri de liberă circulație.

² Cetățenii următoarelor țări, în posesia unui pasaport de călătorie, **au nevoie de viză**:

Afganistan, Africa de Sud, Albania, Algeria, Angola, Antigua și Barbuda, Arabia Saudită, Armenia, Azerbaidjan, Bahamas, Bahrein, Bangladesh, Barbados, Belize, Benin, Bhutan, Bielorusia, Bosnia-Herțegovina, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Cambogia, Camerun, Capo Verde, Africa Centrală, Ciad, China, Columbia, Comore, Congo, Congo (republica Democratică), Coreea de Nord, Coasta de Fildes, Cuba, Republica Dominicană, Egipt, Emiratele Arabe Unite, Eritrea, Etiopia, Macedonia, Fiji, Filippine, Gabon, Gambia, Georgia, Ghana, Gibuti, Grenada, Guinea, Guinea Bissau, Guinea Ecuatorială, Guyana, Haiti, India, Indonezia, Iordania, Iran, Iraq, Jamaica, Kazakistan, Kenia, Kirghizistan, Kiribati, Kuwait, Laos, Lesotho, Liban, Liberia, Libia, Madagascar, Malati, Maldive, Mali, Marianne de Nord, Maroc, Marshall, Mauritania, Mauritius, Micronesia, Republica Moldova, Mongolia, Mozambic, Namibia, Nauru, Nepal, Niger, Nigeria, Oman, Pakistan, Palau, Papua-Noua Ghinee, Peru, Qatar, Republica Federala Iugoslavia (Serbia și Montenegro), Ruanda, Rusia, Saint Kitts și Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent și Grenadine, Salomone, Samoa Occidentali, Sao Tome și Principe, Senegal, Seychelles, Sierra Leone, Siria, Somalia, Sri Lanka, Sudan, Suriname, Swaziland, Tagikistan, Taiwan (entitate teritorială nerecunoscută), Tailanda, Tanzania, Togo, Tonga, Trinidad și Tobago, Tunisia, Turcia, Turkmenistan, Tuvalu, Ucraina, Uganda, Uzbekistan, Vanuatu, Vietnam, Yemen, Zambia, Zimbabwe.

Cetățenii următoarelor țări sunt **scutiți de viza de intrare pentru șederi cu durată maximă de 90 de zile, pentru turism, misiuni, afaceri, invitații și întreceri sportive**:

Andora, Argentina, Australia, Bolivia, Brazilia, Brunei, Bulgaria, Canada, Chile, Cipru, Coreea de Sud, Costa Rica, Croația, Ecuador, El Salvador, Estonia, Guatemala, Honduras, Israel, Japonia, Letonia, Lituania, Malaezia, Malta, Mexic, Monaco, Nicaragua, Noua Zeelandă, Panama, Paraguay, Polonia, Republica Ceha, România, Singapore, Slovacia, Slovenia, Statele Unite ale Americii, Ungaria, Uruguay, Venezuela.

³ Tipuri de viză:

pentru adopție, afaceri, îngrijiri medicale, motive diplomatice, reîntregirea familiei, competiții sportive, invitații, activitate pe cont propriu, angajare, misiuni, motive religioase, reîntoarcere, rezidență electivă, studii, tranzit aeroportuar, tranzit, transport, turism, vacanțe și servicii.

1.2 Care sunt caracteristicile sejurul în Italia?

Permisul de sejur este un document care autorizează cetățenii străini intrați legal în Italia să rămână pe teritoriul național⁴.

Unde se solicită permisul de ședere?

Permisul de sejur (*Il permesso di soggiorno*) trebuie să fie solicitat la Chestura (*Questura*) locului de destinație⁵ în timp de **8 zile** lucratoare de la data intrării, prezentând următoarele documente:

- copie completă a pașaportului și pașaportul în original (care va fi restituit după examinarea acestuia de către poliție);
- viza de intrare;
- trei fotografii tip legițimație (*formato tessera*);
- timbru fiscal (*marca da bollo*) în valoare de euro 10,33;
- declarație de domiciliu.

Chestura reține o copie a cererii și toate celelalte documente, iar o altă copie va fi dată cetățeanului străin ca dovada a cererii prezentate.

Cetățeanului străin, solicitant al permisului de ședere, îi vor fi luate amprentele digitale.

Pentru cât timp este valabil permisul de ședere?

Durata permisului de ședere coincide cu cea a vizei de intrare și depinde de motivul pentru care a fost acordată.

În orice caz nu poate depăși:

- **3 luni** pentru vizite, afaceri și turism;
- **9 luni** pentru muncă sezonieră (cetățeanului străin care a efectuat munca sezonieră în Italia pentru cel puțin 2 ani consecutivi îi va putea fi eliberat un permis pe o durată de mai mulți ani – până la 3 ani de zile – pentru aceeași perioadă de timp anuală de care a beneficiat în ultimul din cei doi ani precedenți);
- **1 an** pentru contract de muncă salariată pe timp determinat;
- **2 ani** pentru contract de muncă pe timp indeterminabil, activitate pe cont propriu, reîntregirea familiei,
- **1 an** pentru studiu sau pregătire profesională.

Permisul de sejur, în cazul unui contract de muncă, are aceeași durată cu cea a contractului de sejur⁶.

Pierderea locului de munca (chiar și în caz de concediere) nu determină pierderea permisului de sejur al muncitorului extracomunitar și membrilor familiei sale. Acest permis le consimte să rămână pe teritoriul statului italian pe perioada de valabilitate rămasă și pentru cel puțin 6 luni de zile (cu excepția permisului de sejur pentru muncă sezonieră).

În această perioadă de timp cetățeanul străin va putea căuta un alt loc de muncă.

Cum se reînnoiește permisul de sejur?

Reînnoirea permisului de ședere va fi solicitată în duplicat la Chestura⁷ din provincia de rezidență, prezentând următoarele documente:

- permisul de ședere expirat și pașaportul;
- trei fotografii tip legitimație (*formato tessera*);
- un timbru fiscal (*marca da bollo*) în valoare de euro 10,33;
- certificat de domiciliu;
- o declarație care să demonstreze existența mijloacelor proprii de întreținere;
- o declarație care să arate adecvarea acestor mijloace pe durata șederii și pentru întoarcerea în țară;
- documentele necesare în funcție de tipul de permis cerut: pentru turism, muncă, reîntregirea familiei.

Reînnoirea și prelungirea nu sunt admise în cazul permiselor pentru turism și în cazul unor lungi și continuate absențe din Italia (pentru mai mult de 6 luni de zile iar în cazul permiselor pe 2 ani pentru mai mult de un an).

Este în schimb admisă reînnoirea în cazul în care s-a ieșit din Italia pentru îndeplinirea obligațiilor militare sau pentru alte grave motive demonstrate.

⁴ Tipuri de permise de sejur:

pentru turism, vizite la membrii de familie, afaceri, muncă sezonieră, studii sau pregătire profesională, activitate pe cont propriu, angajare, motive familiale, protecție socială, pentru persoane din lumea spectacolului, îngrijiri medicale, azil politic, azil umanitar.

⁵ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

⁶ **Contractul de ședere în vederea unei angajari** se încheie între patronul italian sau străin stabilit legal în Italia și un muncitor, cetățean străin, înscris la **Sportello Unico per l'Immigrazione** (a se vedea lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului) din provincia în care are rezidență sau are sediu legal patronul sau unde se va desfășura activitatea.

⁷ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

Când se solicită reînnoirea?

Cererea va fi făcută:

- 90 de zile înaintea expirării permisului de ședere în cazul contractului de muncă pe perioadă indeterminată
- 60 de zile înainte, pentru contractul de muncă pe perioadă limitată
- 30 de zile în celelalte cazuri.

Cât durează reînnoirea?

În general, reînnoirea are o durată care nu depășește pe cea a eliberării primului permis.

Când poate fi schimbat un permis de sejur?

- permisul de sejur pentru desfășurarea unei activități pe cont propriu poate fi transformat în permis de sejur pentru contract de munca salariată și viceversa;
- permisul de sejur pentru munca sezonieră poate fi transformat în permis de muncă salariată numai la sfârșitul celui de-al doilea sezon în care s-a muncit în Italia;
- permisul de studiu poate fi transformat în permis de muncă în funcție de numărul de intrări pentru muncă prevăzute de guvern în fiecare an;
- permisul pentru motive de protecție socială poate fi transformat în permis de studiu sau permis de muncă, dacă la expirarea acestuia cetățeanul străin muncește sau studiază.

Cui îi va arata permisul de sejur cetățeanul străin?

Cetățeanul străin trebuie să arate propriul permis de ședere de fiecare dată când îi este cerut de către ofițerii sau agenții de ordine publică.

Forțele de ordine, dacă rețin că este necesar, pot cere informații ulterioare și documente de muncă, de domiciliu, de venituri de care dispune în Italia pentru întreținerea membrilor de familie.

Ce este Cartea de Sejur (Carta di Soggiorno)?

Carta di Soggiorno este documentul care consimte cetățenilor străini stabilirea în Italia pe timp indeterminabil.

Titularul Cărții de sejur poate fi expulzat doar pentru motive grave de ordine publică sau securitate națională sau dacă este un pericol național.

Cartea de Sejur trebuie sa fie autentificată o data la 10 ani și consimte titularului:

- să intre și să iasă din Italia fără a avea nevoie de viză;
- să desfășoare orice tip de activitate legală care să nu fie rezervată doar cetățenilor italieni;
- să aibă acces la serviciile și prestațiile administrației publice.

Cine poate cere Carta di Soggiorno?

Cetățeanul străin care:

- este stabilit legal în Italia de cel puțin 6 ani de zile și are un permis de sejur care poate fi reînnoit de mai multe ori;
- este casatorit(ă) cu un alt(ă) cetățean(că) străin(ă) care este în posesia unei Cărții de Sejur;
- nu a împlinit 18 ani și este fiul unui cetățean străin care are Carte de Sejur;
- soțul(soția), fiii și părinții cetățeanului italian (cetățeanul străin care a obținut cetățenia italiană) sau cetățeanului comunitar rezident în Italia.

Unde se prezintă cererea pentru obținerea Cărții de Sejur?

Cartea de Sejur se cere direct în Chestură.⁸

Străinul trebuie să specifice în cerere:

- datele personale;
- locurile în care a trait în ultimii 5 ani;
- locul de rezidență din momentul cererii;
- resursele financiare care îi permit să se întrețină în Italia.

Cereri îi vor fi anexate:

- copia unui document de identitate;
- copia declarației de venit sau a ultimei declarații de câștiguri derivate din activitatea de munca salariată;
- cazierul juridic;
- certificatul care atestă lipsa procedurilor penale în curs;
- o fotografie tip legitimație (*formato tessera*).

După verificarea existenței tuturor cerințelor, chestura eliberează cartea de sejur în timp de 90 de zile de la prezentarea cererii.

Cartea de sejur poate fi anulată în cazul condamnărilor pentru infracțiuni penale grave.

⁸ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

Persoana stabilită în Italia, în posesia unui permis de sejur, poate obține înscrierea la Starea civilă și în consecință eliberarea unei **cărți de identitate** (cu același termen de valabilitate ca cel al permisului de ședere) și a unui **cod personal fiscal (codice fiscale)**º.

1.3 Ce caracteristici trebuie să aibă procedurile de refuz al cererii de intrare, de ședere sau procedurile prin care se dispune expulzarea cetățeanului străin?

*Când autorizația de intrare și de ședere este refuzată, autoritatea competentă adoptă o **procedură de respingere**.*

*În cazul acestei proceduri cetățeanul străin poate fi destinatarul unui **decret de expulzare sau de respingere la frontieră**.*

În aceste cazuri există câteva reguli generale de care autoritățile administrative trebuie să țină cont.

- Toate procedurile administrative referitoare la intrarea, șederea sau expulzarea cetățeanului străin trebuie să fie **scrise și motivate**.
Persoanele în cauză trebuie să i se înainteze un document în care să se precizeze faptele și motivele juridice care au determinat emiterea decretului de expulzare. Fac excepție procedurile de respingere a vizei de intrare. Doar în cazul cererilor de viză pentru motive de muncă, reîntregirea familiei, studii și îngrijiri medicale sunt obligatorii motivarea și explicarea refuzului.
În procedură trebuie să fie precizat de asemenea la care **autoritate** se poate face **recurs** și în ce **condiții**.
- Toate deciziile administrative cu privire la intrarea, șederea sau expulzarea cetățeanului străin trebuie să fie **traduse într-o limbă înțeleasă de destinatar**. Nu este necesară traducerea integrală a actului deoarece este considerată suficientă chiar și o traducere sintetică.
În cazul în care traducerea în limba cunoscută de cetățeanul străin nu este posibilă, procedura trebuie tradusă în franceză, engleză sau spaniolă și arabă (în cazul unui refuz de viză de intrare), acordând prioritate limbii străine indicate de persoana în cauză.
- Toate procedurile administrative referitoare la intrarea, șederea sau expulzarea cetățeanului străin, trebuie să fie **comunicate direct interesatului**, căruia i

se va cere să semneze actul de înștiințare.

Comunicarea este valabilă chiar dacă destinatarul refuză să semneze la primirea documentului.

În orice caz, trebuie să-i fie dată persoanei interesate o copie a documentului cu traducerea respectivă, chiar și sintetică, într-o limba cunoscută destinatarului sau în franceză, engleză, spaniolă.

1.4 Cum se pot contesta procedurile de respingere a cererii de intrare, de sejur și prin care se dispune expulzarea cetățeanului străin?

1

Cetățeanului străin căruia i-a fost comunicat:

- procedura de respingere a cererii de viză de intrare;
- procedura de refuz a cererii pentru permisul de sejur;
- sau un decret de expulzare sau de respingere la frontieră;

îi este recunoscut **dreptul la tutelă juridică**, la posibilitatea de a face recurs la un organ juridic.

În general, recursul are o dată fixă care trebuie să fie indicată în documentul de refuz în momentul notificării, data care intră în vigoare din ziua în care acesta a fost făcută cunoscută persoanei în cauză.

Termenul pentru înaintarea recursului este supus unei **sancțiuni de decadere**, ceea ce înseamnă că recursul nu va putea fi admis dacă este propus când termenul a expirat.

În cazuri particulare (de ex: când în procedură nu a fost indicat termenul limită, sau dacă procedura a fost comunicată fără a fi tradusă) este posibil să se înainteze recurs chiar și la expirarea termenului, solicitând judecătorului "o concesiune în baza unei motivații".

În anumite cazuri, posibilitatea de a face recurs nu este însă supusă unui termen limită.

Referitor la disciplina **cheltuielilor de judecată**, este prevăzut un vărsământ unic

⁹ Pentru amănunte referitoare la cartea de identitate și codul fiscal a se consulta cap. 2 "Documente".

la *Tribunale Amministrativo Regionale* și la *Tribunale in composizione collegiale*¹⁰. Sunt în schimb scutiți de plata taxei "d'imposte di bollo"(fiscale) și de plata taxei "di registro" și de orice altă taxă recursurile făcute la *Tribunale ordinario* împotriva decretelor de expulzare ale Prefectului și în materie de drept al uniunii familiale. Nu este încă bine definită disciplina recursurilor înaintate la *Tribunale ordinario* împotriva procedurilor Comisiilor Teritoriale pentru recunoașterea statutului de refugiat, recursuri pentru care în prezent legea nu prevede forme de scutire.

Modalitățile și termenii propunerilor de **recurs** împotriva procedurilor de respingere și de expulzare variază în funcție de tipul procedurii contestate.

¹⁰ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

TIPURI DE RECURSURI

- Recurs împotriva refuzului vizei de intrare.
- Recurs împotriva procedurilor referitoare la eliberarea, reînnoirea și anularea permisului de ședere sau a cărții de ședere.
- Recurs în cazul respingerii la frontieră.
- Recurs împotriva decretului de expulzare a Ministerului de Interne.
- Recurs împotriva refuzului de "nulla osta" (autorizație) și al vizei de intrare în vederea reîntregirii familiei¹¹.
- Recurs împotriva procedurilor referitoare la stabilirea pentru motive familiale (eliberare, reînnoire, anulare a permisului de ședere pentru motive familiale)¹².
- Recurs împotriva refuzului cererii de "naturalizare" (concesiune a cetățeniei italiene pentru rezidență de peste 10 ani sau de mai bine de 5 ani, pentru căsătorie cu un cetățean italian și în alte cazuri prevazute de legea cetățeniei)¹³.
- Recurs pentru recunoașterea statutului de cetățean italian prin naștere sau a statutului de apatrid¹⁴.
- Recurs împotriva refuzului cererii de recunoaștere a statutului de refugiat¹⁵.
- Recurs pentru recunoașterea azilului politic sau azilului Constituțional ex art. 10 al Constituției¹⁶.

1.5 Cum se face recurs împotriva refuzării vizei de intrare?

(sunt excluse vizele pentru reîntregirea familiei).¹⁷

Autoritate judiciară competentă.

Tribunale Amministrativo Regionale (T.A.R.) din Lazio, cu sediu la Roma¹⁸.

Termen pentru înaintarea recursului.

60 de zile de la comunicarea procedurii.

Cheltuieli de judecată.

Contribuție unică.

Nu este obligatorie dacă persoanei care prezintă recurs i-a fost acceptată în precedentă Apărarea din oficiu¹⁹.

Informații specifice.

În cazul vizei de intrare, persoanei interesate i se comunică refuzul cererii de viză de către Consatul Italian în țara de rezidență a acesteia.

Aceleași autorități consulare trebuie, dacă este solicitat, să autentifice semnatura în josul paginii recursului și/sau procurei speciale acordate avocatului pentru a face recursul.

Acesta din urmă trebuie să fie comunicat în termen de 60 de zile Ministrului Afacerilor Externe la *Avvocatura dello Stato la Roma*.

Pentru Apărarea din oficiu²⁰.

¹¹ - ¹² A se vedea cap. nr. 6 "Familie".

¹³ - ¹⁴ A se vedea cap. nr. 9 "Cetățenie".

¹⁵ - ¹⁶ A se vedea cap. nr. 10 "Refugiații".

¹⁷ A se vedea cap. nr. 6 "Familie".

¹⁸ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

¹⁹ - ²⁰ A se vedea cap. nr. 11 "Tutela Juridică".

1.6 Cum se face recurs împotriva procedurilor de eliberare, reînnoire și anulare a permisului de sejur (permesso di soggiorno) sau a cărții de sejur (carta di soggiorno)?

(sunt excluse vizele pentru reînfrățirea familiei)²¹.

Autoritate judiciară competentă.

Tribunale Amministrativo Regionale (T.A.R.) din localitatea unde are sediul chestura care a eliberat procedura²².

Termen pentru înaintarea recursului.

60 de zile de la comunicarea procedurii.

Cheltuieli de judecată.

Contribuție unică.

Nu este obligatorie dacă persoanei care înaintează recurs i-a fost acceptată în precedentă Apararea din oficiu²³.

Informații specifice.

În momentul comunicării procedurii cu care este respinsă cererea de eliberare sau reînnoire a permisului de ședere, sau a actului cu care se dispune anularea acestuia, se obligă cetățeanul străin să părăsească în termen de 15 zile teritoriul național, chiar dacă termenul limită pentru prezentarea recursului la *T.A.R.* este de 60 de zile.

Dacă după 15 zile cetățeanul străin se află încă în Italia, acesta va putea primi un decret de expulzare, chiar dacă între timp a fost înaintat recurs la *T.A.R.*

T.A.R. poate, însă, să suspende executarea procedurii de refuz care este contestată.

În acest caz, persoana interesată nu poate fi expulzată din cauză că aceasta a rămas în Italia mai mult de 15 zile.

²¹ A se vedea cap. nr. 6 "Familie".

²² A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

²³ A se vedea cap. nr. 11 "Tutela Juridică".

²⁴ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

^{25 - 26} A se vedea cap. nr. 11 "Tutela Juridică".

²⁷ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

^{28 - 29} A se vedea cap. nr. 11 "Tutela Juridică".

1.7 Cum se face recurs împotriva hotărârii de expulzare?

Autoritate judiciară competentă.

Tribunale Amministrativo Regionale (T.A.R.) din localitatea unde are sediul poliția de frontieră sau unde chestorul a adoptat procedura²⁴.

Termen pentru înaintarea recursului.

60 de zile de la comunicarea procedurii.

Cheltuieli de judecată.

Contribuție unică. Aceasta nu este obligatorie dacă persoanei care face recursul i-a fost acceptată în precedență Apărarea din oficiu²⁵.

Pentru Apărarea din oficiu²⁶.

1

1.8 Cum se face recurs împotriva decretului de expulzare emis de Ministerul de Interne?

Autoritate judiciară competentă.

Tribunale Amministrativo Regionale (T.A.R.) din Lazio, cu sediu la Roma²⁷.

Termen pentru înaintarea recursului.

60 de zile de la comunicarea procedurii.

Cheltuieli de judecată.

Contribuție unică.

Nu este obligatorie dacă persoanei care înaintează recurs i-a fost acceptată în precedență Apărarea din oficiu²⁸.

Informații specifice.

Expulzarea executată imediat și dispusă de către Ministerul de Interne pentru motive de ordine publică sau de securitate a statului constituie un caz particular.

Pentru Apărarea din oficiu²⁹.

REPUBBLICA
ITALIANA
MINISTERO
DELLE
FINANZE

CORTE
PISCALE

COMUNE
DI
MILANO

REPUBBLICA

COMUNE

CARTA

N°

2

documente

carte de identitate
cod fiscal
certificat de rezidență
permis de conducere

2.1 Ce este rezidența?

Rezidența este locul în care o persoană are locuința stabilă¹.

Cetățeanul extracomunitar, major, în posesia unui permis de sejur pentru mai mult de 3 luni de zile, are dreptul să se înscrie la registrul stării civile al comunei de rezidență².

Unde și cum se prezintă cererea pentru înregistrarea rezidenței?

Cererea pentru înregistrarea rezidenței redactată pe formularul adecvat trebuie să fie prezentată și înaintată la ufficio anagrafico del comune³ în care se intenționează să se locuiască, împreună cu următoarele documente:

- pașaport valabil;
- permis de sejur sau cartea de sejur valabile;
- cod fiscal (*codice fiscale*);
- contract de închiriere înregistrat;
- declarație pe proprie răspundere a suprafeței proprii locuințe (exprimat în metri pătrați), în cazul cererii prezentate pentru prima dată sau chitanța (ricevuta) de plată a taxei de salubritate.

Funcționarul public al stării civile eliberează solicitantului o dovadă a cererii de rezidență și dispune efectuarea unui control de către poliția municipală din localitate.

Dar în cazul în care se reînnoiește permisul de sejur sau cartea de sejur?!

În timp de 60 de zile de la reînnoirea permisului de sejur (sau *cărții de sejur*) cetățenii străini înscriși la registrul Stării civile au obligația de a reînnoi declarația de locuință stabilă la *ufficio dell'anagrafe del comune* prezentând personal o copie a noului permis.

În cazul în care nu se comunică acest lucru, persoana respectivă va fi eliminată de pe lista populației rezidente în localitate.

La ce folosește înregistrarea rezidenței?

Înscrierea la registrul stării civile într-o anumită localitate este indispensabilă pentru:

- eliberarea cărții de identitate;
- prezentarea cererii de atribuire a locuințelor publice;
- accesul la prestațiile de asistență socială⁴.

Cine trăiește într-o comunitate poate solicita înregistrarea rezidenței?

Este posibil să se ceară înscrierea rezidenței chiar dacă se locuiește într-o comunitate (de ex. centre de ajutorare - primire, pensiuni).

În acest caz cererea trebuie să fie semnată de responsabilul structurii.

Cine face declarația de rezidență pentru familie?

Cererea de rezidență pentru toți membrii unei familii poate fi prezentată de oricare membru major al său.

Dacă se locuiește în gazdă la o altă familie, este necesar consimțământul persoanei căreia i-a fost atribuită/consemnată starea civilă a familiei (*stato di famiglia*).

Stato di famiglia (membrii familiei care rezultă din registrul de stare civilă) este compus din toate persoanele care trăiesc în aceeași locuință.

Chiar dacă nu există legături de rudenie, de căsătorie, afinități, adopție, tutelă se poate cere înscrierea într-un "*stato di famiglia*" diferit.

2

31

Pentru informații ulterioare a se adresa

Numarului Verde 800 19585

¹ **Domiciliul** este locul în care o persoană a stabilit sediul principal al afacerilor și intereselor proprii.

² Cetățenii străini a căror părinți sunt cetățeni italieni prin naștere, în posesia unui permis de sejur, pot cere înscrierea la registrul de stare civilă, necesară în cazul procedurii de obținere a cetățeniei italiene, fără a se ține cont de motivul și durata permisului de ședere.

³ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

⁴ Pentru amănunte referitoare la prestațiile de asistență socială a se vedea cap. nr. 3 - "Servicii Sociale".

2.2 Ce este cartea de identitate (carta d'identità)?

Este un document de recunoaștere individuală care poate fi solicitat de către orice cetățean străin care îndeplinește următoarele cerințe:

- să aibă în posesie un permis de sejur legal;
- să aibă rezidență înregistrată pe teritoriul italian;
- să fi împlinit 15 ani.

Cartea de identitate, în cazul cetățenilor străini și a persoanelor apatride, are aceeași durată cu cea a permisului de sejur și nu poate fi folosită în cazul expatrierii, fiind valabilă doar pe teritoriul italian.

Pentru a obține cartea de identitate este necesar să se adreseze la **Ufficio Anagrafico del Comune** sau al **circumscripției de rezidență**⁵ prezentând:

- trei fotografii recente tip legitimație (*formato tessera*);
- un document de recunoaștere în cazul cetățenilor comunitari;
- pașaportul valabil și permisul de sejur în cazul cetățenilor extracomunitari.

În cazul pierderii sau furtului cărții de identitate este necesar să se facă denunț la Poliție și să se prezinte o copie a denunțului la Starea civilă în vederea eliberării unei alte cărți de identitate, împreună cu trei fotografii, un document valabil și permisul de sejur.

2.3 Ce este codul fiscal (il codice fiscale)?

Este un cod compus din litere și numere, cu ajutorul căruia Ministerul de Finanțe identifică persoana. Oricine posedă un cod fiscal personal.

Imediat după obținerea permisului de sejur, cetățeanul străin trebuie să se prezinte la *Uffici Locali dell'Agenzia delle Entrate* a Ministerului de Finanțe și să solicite eliberarea codului fiscal.

Adresele diferitelor sedii prezente pe teritoriul regional se pot obține consultând urmatorul site:

www.agenziaentrate.it/indirizzi/agenzia/uffici_locali/lista.htm?m=1&r=Piemonte

Pentru eliberarea codului fiscal e nevoie să se prezinte:

- permisul de sejur valabil;
- copia pașaportului valabil.

Posesorul codului fiscal poate:

- să fie înscris la Serviciul Sanitar Național (*Servizio Sanitario Nazionale*);
- să fie angajat;
- să înceapă o activitate pe cont propriu;
- să încheie orice fel de contract (de ex. de închiriere, de vânzare etc);
- să deschidă un cont bancar curent.

Dacă este pierdut sau furat, se poate cere un duplicat la *Ufficio Locale dell’Agenzia delle Entrate* sau chiar și la ghișeele self service al Ministerului de Finanțe, prezente în Birourile Relațiilor cu Publicul (*U.R.P. – Uffici Relazioni con il Pubblico*) ale municipiilor sau Prefecturii din Roma, sau în anumite Oficii Postale, centre comerciale și aeroporturi.

Duplicatul poate fi solicitat și prin Internet la site-ul

www.agenziaentrate.it/servizi/duplicatocf

Pentru informații ulterioare a se consulta site-ul:

www.agenziaentrate.it/servizi

⁵ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

2.4 La ce folosește permisul de conducere (patente di guida)?

Permisul de conducere este o abilitare a capacității de conducere a unui autovehicul, corespunzător categoriei pentru care a fost eliberat.

Cererea pentru eliberarea sau reînnoirea permisului trebuie să fie înaintată la **Ufficio della Motorizzazione Civile Trasporti Civili (MCTC)**⁶ competent pe teritoriul de rezidență.

Este posibil să se conducă în Italia cu un permis de conducere străin?

Pe perioada primului an de ședere sau până la data în care se cere înscrierea rezidenței în Italia, cetățenii extracomunitari⁷ care doresc să conducă în Italia, trebuie să dispună de:

- permis de conducere propriu;
- permis de conducere internațional (traducerea oficială a permisului de conducere original).

În cazul în care se dorește obținerea rezidenței în Italia sau după un an de la obținerea acesteia, cetățenii extracomunitari trebuie să schimbe permisul de conducere străin cu cel italian.

Schimbarea se produce în mod automat în cazul în care cetățeanul extracomunitar aparține unui stat care a semnat un acord cu Italia pentru schimbarea permiselor de conducere⁸.

Eliberarea are loc după un control al abilităților psihice, fizice stabilite de codul rutier⁹ (*codice della strada*) dar fără a susține examenul de conducere.

Cetățenii care provin din țări extracomunitare care nu au încheiat acorduri cu Italia pentru schimbarea automată a permisului de conducere, trebuie să susțină examenele teoretic și practic pentru obținerea permisului de conducere italian.

Unde se prezintă cererea de schimbare a permisului de conducere?

Cererea de preschimbare a permisului este prezentată la *Direzione Provinciale della Motorizzazione Civile* din provincia de rezidență (chiar și prin Birourile *ACI – Automobile Club d'Italia*)¹⁰, cu următoarele documente:

- certificat medical eliberat de medicul stabilit de *A.S.L.-Azienda Sanitaria Locale*¹¹, sau de responsabilul sanitar (pentru vizite este posibil să se adreseze la *A.C.I. – Automobile Club d'Italia*);
- certificat de rezidență cu timbru fiscal (*marca da bollo*) în valoare de euro 10,33;

- 3 fotografii recente tip legitimație (*formato tessera*), dintre care una autenticată;
- permisul de conducere străin valabil și o copie a acestuia;
- traducerea permisului străin efectuată de un traducător autorizat și autenticată de Tribunal;
- cazier juridic (certificato penale generale del casellario giudiziario) cu timbru fiscal (*marca da bollo*) în valoare de euro 10,33.

Cetățeanul străin primește un permis de conducere italian fără a fi nevoie să dea vreun examen, imediat după ce a facut cerere și a predat autorităților italiene propriul permis (care va fi expediat în țara de proveniență).

În cazul schimbării rezidenței sau a locuinței?!

În termen de 30 de zile orice persoană care își schimbă rezidența sau locuința trebuie să comunice prefecturii competente schimbarea localității de rezidență sau schimbarea de locuință în cadrul aceleiași localități.

Prefectura va face modificarea pe permisul de conducere.

2

⁶ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

⁷ Permisele de conducere eliberate de statele membre ale Uniunii Europene sunt echivalente (corespunzătoare) permiselor de conducere italiene.

⁸ **Lista Statelor a căror permise de conducere pot fi schimbate** (adusă la zi în februarie 2003):

Algeria, Coreea de Sud, Croația, Elveția, Filipine, Islanda, Liban, Liechtenstein, Macedonia, Malta, Maroc, Norvegia, Polonia, Principatul de Monaco, România, San Marino, Slovenia, Sri-Lanka, Taiwan, Turcia, Ungaria. Această listă poate fi supusă unei schimbări.

Se sugerează, pentru a confirma eventualele schimbări intervenite, să se contacteze *Ufficio della Motorizzazione* a propriei provincii (a se consulta lista de adrese de la sfârșitul opusculului).

⁹ **În Italia nu poate conduce:**

- persoana bolnavă psihic sau fizic cu un handicap organic sau psihic, anatomic și funcțional care să împiedice conducerea în siguranță de autovehicule și motocicletele.
- persoana recunoscută ca delictivă de profesie, delictivă din obișnuință sau cleptomană supusă procedurilor de securitate personală sau de prevenire, cu excepția cazului în care acesta s-a reabilitat.
- persoana condamnată cu pedeapsa de detenție de mai mult de 3 ani, pentru care folosirea documentului de conducere ar putea facilita săvârșirea de infracțiuni de același fel.

¹⁰ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

¹¹ Pentru amănunte referitoare la sistemul sanitar italian și la A.S.L. (Azienda Sanitaria Locale) a se vedea cap. nr. 4 "Sănătate și a Asistența Medicală".

2.5 Ce este declarația pe propria răspundere (= autocertificare)?

Declarația pe propria răspundere este o simplă declarație, cunoscută și sub numele de "dichiarazione sostitutiva di certificazione", prin care cetățeanul atestă o serie de fapte, stări și condiții, fără a fi nevoie să prezinte nici un fel de certificat specific.

Are aceeași valabilitate ca cea a actului pe care îl înlocuiește.

Este semnată de către cetățeanul interesat fără a fi nevoie de autentificarea semnăturii acestuia.

Declarația poate fi prezentată chiar și de o altă persoană împreună cu o copie a cărții de identitate a persoanei interesate.

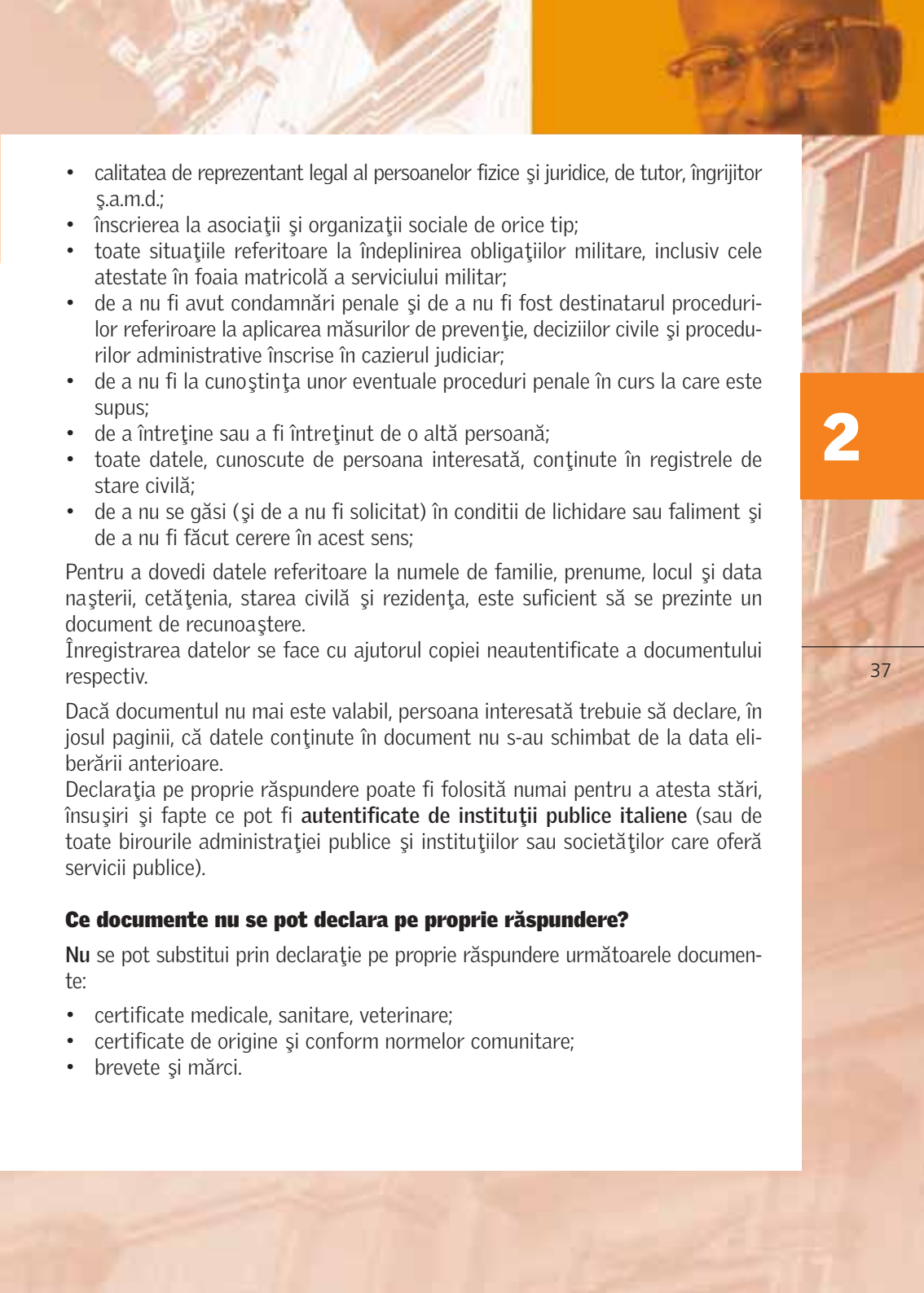
Pot prezenta declarații pe propria răspundere și cetățenii statelor extracomunitare stabiliți legal în Italia.

Ce se poate declara pe propria răspundere ?

Cu o declarație pe propria răspundere se pot demonstra:

- data și locul nașterii;
- cetățenia;
- beneficierea de drepturi civile și politice;
- propria existență;
- rezidența;
- nucleul familial;
- starea civilă;
- nașterea unui fiu;
- decesul unui membru de familie (soț, soție, bunic/(ă), părinte, fiu, nepot etc);
- înscrierea la registrele, listele administrației publice;
- apartenența la categorii (ranguri) profesionale;
- deținerea unui titlu de studiu sau a unei calificări profesionale, examene susținute, deținerea unui titlu de specializare, de abilitate, de instrucție, de informare și de calificare tehnică;
- propriul venit și situația economică (chiar și în scopul concesiunii de beneficii de orice tip prevăzute de anumite legi), îndeplinirea obligațiilor contribuabile specifice cu indicarea sumei totale corespunzătoare;
- posesia și numărul codului fiscal, al numărului TVA și a oricărei date prezente în arhivele registrului fiscal;
- starea de șomaj a unei persoane, cea de pensionar, tipul și categoria pensiei sau statutul de student;

-
- calitatea de reprezentant legal al persoanelor fizice și juridice, de tutor, îngrijitor ș.a.m.d.;
 - înscrierea la asociații și organizații sociale de orice tip;
 - toate situațiile referitoare la îndeplinirea obligațiilor militare, inclusiv cele atestate în foaia matricolă a serviciului militar;
 - de a nu fi avut condamnări penale și de a nu fi fost destinatarul procedurilor referitoare la aplicarea măsurilor de prevenție, deciziilor civile și procedurilor administrative înscrise în cazierul judiciar;
 - de a nu fi la cunoștința unor eventuale proceduri penale în curs la care este supus;
 - de a întreține sau a fi întreținut de o altă persoană;
 - toate datele, cunoscute de persoana interesată, conținute în registrele de stare civilă;
 - de a nu se găsi (și de a nu fi solicitat) în condiții de lichidare sau faliment și de a nu fi făcut cerere în acest sens;

Pentru a dovedi datele referitoare la numele de familie, prenume, locul și data nașterii, cetățenia, starea civilă și rezidența, este suficient să se prezinte un document de recunoaștere.

Înregistrarea datelor se face cu ajutorul copiei neautentificate a documentului respectiv.

Dacă documentul nu mai este valabil, persoana interesată trebuie să declare, în josul paginii, că datele conținute în document nu s-au schimbat de la data eliberării anterioare.

Declarația pe proprie răspundere poate fi folosită numai pentru a atesta stări, însușiri și fapte ce pot fi **autentificate de instituții publice italiene** (sau de toate birourile administrației publice și instituțiilor sau societăților care oferă servicii publice).

Ce documente nu se pot declara pe proprie răspundere?

Nu se pot substitui prin declarație pe proprie răspundere următoarele documente:

- certificate medicale, sanitare, veterinare;
- certificate de origine și conform normelor comunitare;
- brevete și mărci.

3

servicii

sociale

3.1 Cine ofera asistența socială și sanitară în Piemonte?

În Piemonte serviciile care acordă asistența socială și sanitară pot fi gestionate în mod diferit în funcție de locul de rezidență. Serviciile pot fi oferite de către consorzi di comuni, de către primării sau asociații acestora sau de instituții sanitare locale (aziende sanitarie locali = A.S.L.).

*Instituțiile care oferă servicii de asistență socială se numesc **Enti Gestori**.*

Cum se poate ști cu exactitate cărui l'Ente Gestore i se poate adresa?

Trebuie să ne adresăm primăriei din localitatea de rezidență care ne va indica l'Ente Gestore cea mai apropiată¹.

Cine poate solicita asistență socială?

Toti cetățenii străini stabiliți în mod legal.

Cetățenilor străini care nu dețin un permis de sejur și apatrizilor sunt garantate măsuri de prim ajutor și de urgență.

Care sunt serviciile sociale oferite de catre Enti Gestori?

- informații cu caracter general prin Secretariatul Social;
- ajutoare de asistență economică în baza regulamentelor interne adoptate de către instituție;
- servicii de asistență domiciliară a persoanelor cu handicap;
- servicii de educație domiciliară în favoarea persoanelor, în special, minorilor care riscă excluderea din societate;
- servicii referitoare la tutela minorilor în raport cu autoritatea juridică (cazuri de încredințare familială, adopții);
- intervenții pentru tutela minorilor străini neînsotiți de membrii familiei;
- ajutoare în favoarea persoanelor handicapate;
- asistența persoanelor în vârstă (asistența la domiciliu, înscrierea într-un centru diurn sau într-o casă de odihnă);
- intermediere culturală, familială, cursuri de pregătire profesională etc.

Nu toate instituțiile (Enti Gestori) oferă aceleași servicii și mai ales accesul la ele este reglementat în mod diferit de la o instituție la alta.

Cum putem afla care sunt serviciile oferite de catre Ente Gestore?

Cu ajutorul *Cărții de servicii (Carta dei Servizi)* care enumeră toate tipurile de ajutoare pe care o Ente Gestore corespunzătoare unui teritoriu le poate acorda,

putem să aflăm care sunt cererile specifice de pe urma cărora am putea beneficia de ajutoare.

Carta dei Servizi poate fi solicitată direct instituției sau Primăriei locale.

În cazul în care acest document nu ar fi disponibil, este posibil să se ceară informații la secretariatul instituției.

3

¹ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

4

sănătate și
asistentă
medicală

4.1 Ce este Serviciul Sanitar Național?

Serviciul Sanitar Național (S.S.N.) este un ansamblu de structuri și servicii care tutează sănătatea și asigură asistența sanitară tuturor cetățenilor, italieni și străini, fără discriminare.

De asistența sanitară beneficiază, în afara persoanelor înscrise, și membrii familiei întreținuti și stabiliți în mod legal.

Pentru a beneficia de dreptul la asistență sanitară este nevoie de înscrierea la S.S.N.

Înscrierea la Serviciul Sanitar Național este **obligatorie**:

- pentru cine este rezident și muncеște în Italia;
- pentru cine este stabilit legal și înscris la Oficiul Fortelor de Munca (*Ufficio del Collocamento*);
- pentru cine a cerut reînnoirea permisului de sejur pentru muncă (angajat sau pe cont propriu), pentru motive familiale, azil politic, adopție sau încredințare și pentru obținerea cetățeniei italiene.

Înscrierea la S.S.N. este **facultativă** (plătind o contribuție anuală):

- pentru titularul unui permis de ședere pentru studiu;
- pentru persoana "alla pari" (au pair) stabilită legal.

Unde se face înscrierea la Serviciul Sanitar Național?

Înscrierea poate fi efectuată direct la Aziende Sanitarie Locali¹ din localitatea de rezidență.

A.S.L. sunt structurile administrative și operative ale Sistemului Sanitar Național.

La ce folosește carnetul de sănătate (tessera sanitaria)?

Carnetul de sănătate este un document care dovedește înscrierea la S.S.N. și în care sunt indicate numele persoanei asistate și al medicului de familie.

Este necesar să se prezinte carnetul de sănătate pentru a beneficia de prestațiile sanitare și pentru a avea acces la serviciile medicale.

Cât timp este valabil carnetul de sănătate?

Durata valabilității acestuia coincide cu cea a permisului de sejur.

Pentru refugiații politici recunoscuți de Convenția de la Geneva din 1951 durata este nelimitată.

Înscrierea se pierde în cazul anulării, expirării sau neefectuării reînnoirii permisului de ședere, precum și în cazul expulzării.

Persoana interesată va putea beneficia în continuare de înscriere dacă prezintă documentația ce dovedește înaintarea unui recurs împotriva procedurilor enunțate mai sus.

Care sunt documentele necesare înscrierii la S.S.N.?

- act de identitate;
- permis de sejur;
- cod fiscal;
- certificat de rezidență sau în lipsa acestuia o declarație pe proprie răspundere pentru domiciliu redactată de față cu funcționarul A.S.L.

Ce drepturi oferă înscrierea la S.S.N. ?

Înscrierea oferă dreptul la:

- alegerea unui medic de medicină generală "medic de familie" sau a unui pediatru;
- îngrijiri de specialitate și examene de laborator;
- serviciul de urgență;
- spitalizare în spitalele publice și în convenție cu acestea;
- asistența farmaceutică.

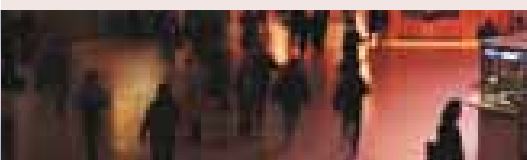
Cât costă înscrierea la S.S.N.?

Înscrierea este gratuită pentru:

- persoanele fără ocupație cu permis de sejur și inserați în Banca de date (Banca Dati) de pe lângă centrele de forță de muncă².
- refugiații cu certificat legal ce atestă statutul de refugiat și cererea de azil;
- cetățeanul căsătorit cu și întreținut de un cetățean italian;
- minorul cu părinte rezident în Italia sau aparținând uneia din categoriile menționate mai sus.

¹ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

² Vezi cap. 5 *Lavoro e Previdenza sociale - Muncă și prevedere socială*

Înscrierea se plătește:

- cu contribuții vărsate de către patronul persoanelor angajate și cu permis de sejur legal;
- cu vărsământul unei cote fixe anuale pentru liberii profesioniști, persoanele cu activitate pe cont propriu și studenții cu permis de sejur legal.

4.2 Cine are dreptul la un medic de familie și la un medic pediatru? Ce fel de prestații oferă aceștia?

Toti cetățenii au dreptul la asistență oferită de către un medic de medicină generală. Pentru copiii între 0 și 14 ani este prevăzută asistența unui pediatru, în localitățile unde acesta este prezent.

De la vârsta de 6 ani părintii, dacă doresc, pot opta pentru alegerea unui medic de medicină generală care să asiste propriul fiu.

Alegerea medicului și a pediatrului se face la ghișeul care eliberează carnetul de sănătate consultând lista medicilor disponibili.

Constituirea și desfășurarea raportului dintre medic și cetățean sunt fondate pe baza principiilor de încredere.

Medicul de familie poate fi schimbat cu un alt medic din aceeași A.S.L. în orice moment.

Medicul de familie și pediatrul garantează:

- vizite la cabinet sau la domiciliu;
- prescrierea de medicamente;
- cereri de vizite de specialitate și examene;
- eliberare de certificate medicale pentru angajați, pentru copiii care vor fi readmiși la școală după o îmbolnăvire gravă sau care trebuie să intre la creșe, la grădiniță, la școlile elementare, gimnaziale, secundare (licee).

Este posibil să ne adresăm medicului de familie chiar și pentru a primi sfaturi sau sugestii în scopul protejării propriei stări de sănătate, prevenind astfel apariția bolilor.

Medicul și pediatrul desfășoară propria activitate în anumite zile și la anumite ore pe care le vor afișa la intrarea în cabinetele lor.

Toate prestațiile medicului de familie și ale pediatrului sunt gratuite.

4.3 Cui trebuie să ne adresăm pentru îngrijiri de specialitate și pentru examene de laborator (analizele sângelui, radiologie etc.)?

Este necesar să se adreseze la ghișeul de programări al A.S.L.,

să se prezinte propriul carnet de înscriere la S.S.N. și trimiterea de la medicul de familie sau a pediatrului.

Trimiterea nu este necesară doar în cazul vizitelor:

- de odontoatrie;
- ginecologice;
- oculistice.

Programarea este aproape întotdeauna necesară.

La ghișeul de programare *A.S.L.(Ufficio Prenotazioni)* vor fi indicate locul, data și ora efectuării prestației.

Îngrijirile de specialitate și examenele de laborator se efectuează la dispensarele publice și private care prevăd asistența publică.

Pentru vizite de specialitate și examene de laborator este prevăzută plata unui "ticket" (o parte din suma totală a cheltuielilor suportate de către cetățean).

Anumite categorii de persoane cărora li se ofera asistența (cetățeni cu venituri reduse, invalizi civili, femei însărcinate etc) pot fi scutite de plată ("ticket").

Pentru informații în aceasta privință este recomandabil să se adreseze Birourilor Relațiilor cu Publicul *A.S.L.* unde se pot face reclamații sau se pot cere informații referitoare la protecția cetățeanului.

4.4 Cui ne adresăm în caz de urgență?

În caz de urgență (accidente, nenorociri și în orice situație de pericol) este posibil să se prezinte la Pronto Soccorso sau să se ceară intervenția medicului telefonând la numărul gratuit 118 activ 24 ore din 24.

În caz de îmbolnăvire este posibil să se ceară medicului de familie efectuarea unei vizite la domiciliu, gratuită.

Pe timpul nopții (între orele 20.00 și 08.00) sâmbătă după amiază (începând cu orele 14.00) duminică și în toate zilele festive și prefestive este activ **Presidio di Continuita Assistenziale (guardia medica)**, la același număr gratuit 118.

4

4.5 De unde ne procuram medicamentele?

În Italia medicamentele se vând doar în farmacii.

Doar medicul de familie, pediatriul și medicul care efectuează vizitele de specialitate pot prescrie rețete.

Cu această rețetă medicul autorizează cumpărarea medicamentelor.

Rețeta farmaceutică are validitate 30 de zile de la data eliberării.

Orarul de deschidere și de închidere precum și perioadele de concediu ale farmaciei sunt fixate într-un calendar prestabilit și afișat în orice farmacie.

Pe timpul nopții și în zilele de sărbătoare serviciul este asigurat de farmaciile de **gardă**. Fiecare farmacie este obligată să afișeze afară numele celei mai apropiate farmacie de gardă.

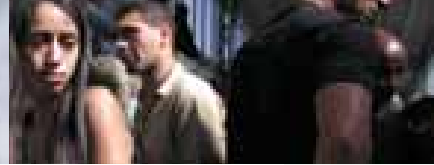
4.6 Ce este serviciul Mama și Copilul (=Consultori Familiari e Pediatrici)?

Sunt centre pentru protejerea sănătății fizice și psihice a femeii, a copilului și a familiei și sunt prezente în oricare A.S.L.

48

Ce servicii oferă ?

- Asistența femeii însărcinate (vizite obstetrice, ginecologice, cursuri de pregătire pentru naștere, și pentru a deveni părinte);
- asistența femeilor care doresc să întrerupă voluntar o sarcină (să avorteze);
- asistența ginecologică primară cu privire la bolile cu transmitere sexuală, la sterilitate și nefertilitate;
- asistența femeilor în menopauză;
- consultanța contraceptivă în vederea evitării sarcinilor nedorite;
- prevenirea și diagnosticarea tumorilor aparatului genital feminin;
- asistența și consultanța pentru probleme psihologice și sociale cu privire la raportul de cuplu, raportul părinți-copii, sarcină, naștere, sexualitate;
- chestiuni referitoare la separari, maltratări și violența în familie;
- informații privind adopția și încredințarea familială;
- sănătatea copilului înainte de naștere, a noului născut și a copilului în prima copilărie.

Toate prestațiile cabinetelor medicale sunt gratuite.
Nu este necesară nici o autorizare sau trimitere a medicului de familie, fiind suficient să se fixeze o programare chiar și la telefon.
Serviciile sunt destinate chiar și femeilor fără permis de sejur.

4.7 În Italia, este legală întreruperea voluntară de sarcină (avort)?

Da, în Italia există o lege (legea 194/1974) care reglementează și admite întreruperea voluntară a sarcinii în primele 90 de zile.

4

Este posibilă întreruperea sarcinii după primele 90 de zile de la concepere?

Da, dar în anumite cazuri:

- când sarcina sau nașterea constituie un pericol pentru viața femeii;
- când fătul prezintă malformații care pun în pericol sănătatea fizică sau psihică a mamei.

Cui ne adresam pentru a avorta?

Trebuie să ne adresăm unui cabinet medical public sau unei structuri socio-sanitare sau unui medic de încredere.

Cabinetul medical, structura socio-sanitară sau medicul au datorirea de a:

- garanta examenele medicale necesare;
- evalua, respectând libertatea și demnitatea femeii, împreună cu ea și tatăl copilului (dacă femeia este de acord) circumstanțele care o determină să ceară întreruperea sarcinii;
- o ajută să valorifice drepturile sale de angajată și mamă;
- promoveze orice oportunitate pentru a susține femeia, oferindu-i toate ajutoarele necesare pe timpul sarcinii și după naștere.

49

³ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

Când medicul cabinetului medical sau al structurii socio-sanitare sau medicul de încredere consideră intervenția urgentă, eliberează imediat un certificat care atestă urgența.

Cu acest certificat femeia se poate prezenta la una dintre sediile autorizate pentru a întrerupe sarcina.

Dacă nu se constată cazul de urgență, la sfârșitul vizitei, medicul eliberează un document care va fi semnat de către femeia însărcinată și în care se atestă sarcina și cererea de întrerupere a acesteia. Femeia are 7 zile la dispoziție, timp de gândire. După 7 zile poate să se prezinte la unul dintre sediile autorizate pentru întreruperea sarcinii.

Cine poate face cerere de întrerupere a sarcinii?

Cererea trebuie să fie făcută personal de către femeia însărcinată.

Dacă nu a **împlinit încă 18 ani** este necesar consimțământul tutorului.

Totuși în primele 90 de zile, când:

- există motive întemeiate care împiedică sau descurajează consultarea tutorului;
- sau acesta, interpelat, nu consimte sau exprimă o părere contrară;

cabinetul medical, structura socio-sanitară sau medicul de încredere trimite, în timp de 7 zile de la prezentarea cererii, judecătorului tutelar din localitatea în care aceștia își desfășoară activitatea, un raport în care exprimă opiniile proprii. Judecătorul care apară drepturile copilului, în timp de 5 zile, după ce a ascultat părerea minorei și ținând cont de voința sa, poate autoriza întreruperea sarcinii.

În cazul în care medicul consideră necesară intervenția de urgență (când starea de sănătate a minorei este pusă în pericol), acesta poate certifica existența condițiilor ce justifică întreruperea sarcinii, independent de consimțământul persoanelor titularilor minorei sau judecătorului.

Astfel poate obține autorizația efectuării intervenției și, dacă este necesar, a spitalizării.

După **primele 90 de zile**, se vor aplica în cazul minorei aceleași măsuri luate în cazul persoanelor majore independent de consimțământul titularului minorei.

4.8 În Italia, este posibilă nerecunoașterea unui fiu la naștere?

Da, în Italia femeia are dreptul de a da naștere fără să recunoască fiul și fără ca numele său să apară pe actul de naștere (prin urmare, fără ca numele său de familie să fie dat copilului).

În acest caz numele său de familie va rămâne secret și va fi în mod riguros interzis celor, care din motive de serviciu cunosc numele mamei, să-l dezvăluie. Cei care o vor face comit o greșeală gravă.

Tribunalul, în cazul în care minorul nu este recunoscut de mamă, nu poate să efectueze cercetări referitoare la paternitatea copilului.

4.9 Unde ne adresam pentru asistența sanitară a copilului?

Asistența minorilor străini este asigurată:

- prin intermediul pediatrilor prezenți în fiecare A.S.L. (căroră se pot adresa și minorii care nu sunt stabiliți legal);
- prin intermediul centrelor de informații pediatrice (consultorio pediatrico) și centrelor de vaccinari.

4.10 Care sunt vacciările obligatorii sau facultative și profilaxiile în Italia?

În următorul tabel sunt prezentate principalele vaccinări obligatorii sau facultative și perioada în care acestea vor fi administrate.

Vaccinările obligatorii	Poliomelita	Difterie Tetanos Pertosse	Hepatita B
Vârsta			
a III a luna	●	●	●
a V a luna	●	●	●
a XI a luna	●	●	●
a XII a luna – a XV a luna			
3 ani	●		
5-6 ani		●	
12 ani			● (3 doze)

Vaccinările facultative	Haemophilus influenzae de tip B	Rujeola (Pojar) Rubeola Parotidita
Vârsta		
a III a luna	●	
a V a luna	●	
a XI a luna	●	
a XII a luna – a XV a luna		●
3 ani		
5-6 ani		
12 ani		● chemare eventuala

Pentru adulți sunt recomandate vaccinările împotriva tetanosului (1 apel o dată la 10 ani după ciclul de bază) și hepatitei virale de tip B.

4.11 Cui ne putem adresa pentru vaccinare?

*Pentru a efectua vaccinările obligatorii este posibil a se adresa la **Centro Vaccinale** și la **Consutorio Pediatrico** sau **Servizio di Igiene Pubblica** ale A.S.L. Serviciul este gratuit.*

Certificatul de vaccinare este cerut la înscrierea la școlile elementare, maternelle, creșe, în tabere pe timpul verii și la activități sportive de competiție.

Vaccinările infantile constituie un mod sigur și eficace pentru protecția individuală și a populației de anumite boli grave.

Este necesar să se administreze vaccinuri la întoarcerea în țara de origine?

Se recomandă prevenirea bolilor infecțioase persoanelor care se întorc în țara de origine (boli precum malaria, febra galbenă, hepatita virală A).

Pentru această profilaxie, cetățenii străini se pot adresa medicului curant, centrelor de medicină a călătorilor și în cazul persoanelor fără permis de ședere, centrelor *I.S.I. (Centri di Informazione Sanitaria)* care îi vor îndruma către structura adecvată.

4

53

4.12 Cetățenii străini au dreptul la asistența sanitară în Italia?

Toți cetățenii străini prezenți în Italia au dreptul la asistență socială vitală.

Dar cetățeanul străin stabilit legal și care nu este înscris la Servizio Sanitario Nazionale?!

În structurile sanitare acreditate de chiar Serviciul Sanitar National (*Servizio Sanitario Nazionale*) îi sunt asigurate:

- **servicii de spitalizare de urgență** (în dispensar, în spital sau day hospital) cu plata tarifelor corespunzătoare la externare;
- **servicii de spitalizare neurgente** care pot să fie programate și pentru care nu se trece pe la serviciul de urgență, în ambulatoriu sau cu internare propriu-zisă și a căror **plată se face anticipat**. (ex. operația de amigdalită/tonsilectomia).

Persoanelor **asigurate de către instituții străine**, le sunt oferite prestații sanitare în conformitate cu normele prevazute de acordurile internaționale.

Dar cetățeanul străin fără permis de ședere?!

Cetățeanului străin fără permis de sejur (*straniero temporaneamente presente* – *S.T.P.*) îi este garantată asistența sanitară de bază.

În structurile publice și private acreditate de Serviciul Sanitar Național (*Servizio Sanitario Nazionale*) sunt asigurate în special:

- tratamente în ambulatoriu și spital, urgențe vitale, chiar dacă sunt de durată, în caz de boală sau accident;
- asistența sanitară de bază;
- asistența pe durata sarcinii și la naștere;
- asistența pentru întreruperea voluntară a sarcinii;
- tutela sănătății minorului;
- vaccinările prevazute de normele intervențiilor de prevenire colectivă autorizate de regiuni;
- intervenții de profilaxie internațională;
- profilaxia, diagnosticul și tratamentul bolilor infecțioase;
- distribuirea gratuită a medicamentelor esențiale.

Persoanei infirme îi este asigurat ciclul terapeutic și de reabilitare referitor la vindecarea posibilă a bolii.

Cetățeanului străin fără permis de ședere îi va fi eliberat de către *A.S.L.* de care aparține un **card cu un cod regional și sigla S.T.P.** – cetățean străin prezent temporar (*Tesserino con un codice regionale a sigla S.T.P.*) care va fi arătat pentru a putea beneficia de serviciile sanitare.

Acest card are valabilitate un semestru și se poate reînnoi la stabilirea cetățeanului străin pe teritoriul italian.

Cetățeanul străin fără permis de sejur, la nevoie, beneficiază de un ajutor economic pentru asistența sanitară?

Prestațiile S.S.N. sunt oferite cetățenilor neînscrisi la S.S.N., lipsiți de resurse economice, și fără obligații din partea acestora, cu excepția plății unui "ticket".

Starea de pauperitate (sărăcie) a persoanei este atestată în momentul atribuirii

codului regional cu sigla **S.T.P.** și printr-o declarație pe proprie răspundere valabilă 6 luni.

Cetățeanul pauper (sărac) fără permis de sejur este scutit de plata ticketului pentru:

- asistență sanitară de bază;
- urgențelor;
- sarcinii;
- patologiilor sau persoanelor scutite datorită vârstei înaintate sau celor afectați de stări grave de invaliditate.

Utilizarea tuturor serviciilor sanitare de către cetățeanul străin fără permis de sejur nu implică denunțarea sa la Poliția judiciară din partea medicilor și asistentelor medicale.

Ce sunt centrele I.S.I?

Sunt Centre de Informații Sanitare (**Centri di Informazione Sanitaria**) pentru cetățenii străini neînscriși la S.S.N. constituite de regiunea *Piemonte*, pe cale experimentală.

Cetățenii străini prezenți temporar (S.T.P.) beneficiază în centrele *I.S.I.* de un acces facilitat la *Servizio Sanitario Nazionale* din punct de vedere terapeutic cât și din punct de vedere birocratic datorită prezenței mediatorilor culturali.

Acestea sunt adresele centrelor *I.S.I.* (*Centri di Informazione Salute Immigrati*) active în Piemonte.

Asti ASL 19	<i>Via Orfanotrofio 15/17</i>	0141-392743
Biella ASL 12	<i>Via Don Sturzo 20</i>	015-3503681/350655
Borgomanero (No) ASL 13	<i>Viale Zoppis 6</i>	0322-848343
Bussoleno (To) ASL 5	<i>Via Tonelli 1</i>	0122-48196
Chieri (To) ASL 8	<i>Via San Giorgio 20</i>	011-94294682
Collegno (To)	<i>Via Oberdan 10</i>	011- 4017814-44
Cuneo ASL 15	<i>Via C. Boggio 14</i>	0171-450271/270
Domodossola ASL 14	<i>Corso Dissegna 29</i>	0324-491620
Novara ASL 13	<i>Via Dei Mille 2</i>	0321-374573
Omegna (Vb) ASL 14	<i>Via Mazzini 117</i>	0323-868355/166
Orbassano (To) ASL 5	<i>Viale Papa Giovanni XIII 11</i>	011-9036461/32
Torino ASL 2	<i>Via Tofane 71</i>	011-70952593/95
Torino ASL 4	<i>Largo Dora Savona 24</i>	011-2403717/12
Torino ASL 1	<i>Via San Domenico 22/c</i>	011-5663050
Vercelli ASL 11	<i>Via Crosa 4</i>	0161-593622/16

5

muncă și

asistență
socială

5.1 Cui ne adresăm când căutăm un loc de muncă?

La Centrele pentru amplasarea forței de muncă (Centri per l'impiego)¹.

Ce servicii oferă Centrele pentru amplasarea forței de muncă?

Forțele de Muncă:

- pun în contact lucrătorii și patronii;
- oferă informații cu privire la:
piața muncii,
posibilități de angajare,
oferte de pregătire profesională,
norme în vigoare;
- oferă posibilitatea de a efectua practica de pregătire profesională pe baza unor acorduri încheiate cu patronii (ucenicia/practica promovată de Forțele de muncă prevede o durată de la 3 la 6 luni, dar nu poate deveni un contract de muncă și nu prevede retribuție).

Cui îi este adresat serviciul?

- persoanelor fără ocupație și șomerilor;
- femeilor care sunt reintegrate în muncă;
- persoanelor fără ocupație, beneficiare de tratamente de asistență socială;
- persoanelor handicapate;
- tinerilor fără ocupație și ucenicilor.

Care sunt documentele necesare pentru a beneficia de serviciile oferite de Centrele pentru amplasarea forței de muncă?

- document de identitate;
- cod fiscal;
- permis de sejur pentru motive de:
muncă (angajare, pe cont propriu, sezonieră);
familie;
azil politic;
studiu (acest permis de ședere permite activități de muncă de maxim 20 de ore pe săptămână);
familie, vârstă minoră sau încredințare pentru minorii străini supuși instruirii obligatorii;

- este recomandabil să se prezinte o traducere, avizată de *Ufficio Asseverazione Titoli della Prefettura*, a titlurilor de studiu obținute în străinătate.

5.2 Ce cheltuieli acoperă contribuțiile de asistență socială și de ce este important să le plătim?

Sistemul de asistență socială prevede ca muncitorul să fie protejat în anumite situații precum:

- îmbolnavire,
- maternitate,
- bătrânețe,
- infirmitate fizică și mentală,
- concediere și lipsă de ocupație,
- accidente și boli contractate din cauza profesiei.

Prevede în plus o serie de măsuri în favoarea tutelei familiei lucrătorului.

Pentru a putea beneficia și obține diferite prestații de asistență socială, trebuie să se plătească contribuții de asistență socială.

Cine are obligația să plătească contribuțiile de asistență socială?

În cazul **persoanelor angajate**, patronul are obligația, în afara retribuției, de a plăti contribuția de asistență socială corespunzătoare.

Persoanele care lucrează **pe cont propriu** (de exemplu comercianții) trebuie să plătească în mod direct (ele însele) contribuțiile de asistență socială.

De ce este important ca și lucrătorul extracomunitar să plătească contribuțiile de asistență socială?

Deoarece muncitorul extracomunitar care desfășoară în Italia o activitate legală și pentru care îi sunt atribuite intervale de contribuții are aceleași drepturi ca oricare muncitor italian.

¹ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

Care sunt principalele Instituții care oferă prestații de asistență socială?

INPDAP (*Istituto Nazionale di Previdenza per i Dipendenti dell'Amministrazione Pubblica*) care se ocupă de tutelarea asistenței sociale a angajaților instituțiilor publice.

INAIL (*Istituto Nazionale Assicurazioni Infortuni sul Lavoro*) tutelează angajații care au suferit un accident de muncă sau contractează o boală profesională, garantându-le cheltuielile de întreținere și spitalizare necesare.

INPS (*Istituto Nazionale della Previdenza Sociale*) este principala instituție care asigură **lucrătorii din sectorul privat**, (persoane care desfașoară o activitate pe cont propriu sau angajații acestora) și îi tutelează la bătrânețe, în șomaj, la maternitate, în caz de boală garantând indemnizații care pot înlocui retribuțiile.

Unde se prezintă cererea în vederea obținerii diferitelor indemnizații INPS?

La agenția *INPS* corespunzătoare în teritoriu (de care aparții) în baza rezidenței/domiciliului persoanei interesate, în cazul prestațiilor plătite direct de *INPS*.

În cazul prestațiilor care trebuie să fie plătite de către patroni prin intermediul agenției *INPS*, cererile trebuie să fie prezentate patronului și în anumite cazuri atât patronului cât și agenției *INPS*.

Cererile pot fi prezentate chiar și prin poștă sau prin intermediul anumitor **Patronati**² autorizați care, prin lege, oferă asistență gratuită lucrătorilor pentru desfășurarea propriilor proceduri de asistență socială.

Lista agențiilor *INPS* corespunzătoare în teritoriu în baza rezidenței/domiciliului se poate consulta pe Internet la site-ul www.inps.it/AgendaSedi

Majoritatea formularelor de cerere a prestațiilor (care conțin instrucțiuni de completare a acestora și documentele care vor fi anexate) sunt la dispoziție și pe Internet la site-ul www.inps.it, în dreptul cuvântului "moduli" (formulare).

Ce se întâmplă cu contribuțiile plătite la INPS în cazul întoarcerii lucrătorului extracomunitar în țara de origine?

Contribuțiile plătite în perioada de muncă în Italia vor fi conservate pe timp nedefinit în arhivele *INPS* și constituie un fond de asigurare a fiecărui lucrător. Aceasta poziție poate fi oricând reactivată în cazul unei noi ocupații în Italia și poate fi folosită la lichidarea pensiei.

5.3 Ce se întâmplă în cazul în care muncitorul se îmbolnăvește?

În cazul de îmbolnăvire a muncitorului este prevăzută o **indemnizație de boală**. Aceasta este o indemnizație care permite lucrătorului să primească o parte din retribuție chiar și în absența sa de la muncă din cauza îmbolnăvirii. Primele 3 zile de boală sunt plătite de patron. Începând cu a IV a zi, pentru o perioadă de maxim 180 de zile pe an, plata va fi efectuată de către INPS:

Cine primește indemnizația de boală?

- Angajații cu calificare de muncitori sau funcționari din sectorul privat;
- Persoanelor fără ocupație sau suspendate din serviciu (aparținând categoriei mai sus indicate), cu condiția ca contractul raportul de muncă să nu fi încetat sau să nu fi fost suspendat de mai mult de 60 de zile înaintea îmbolnăvirii.

Pentru lucrătorii cu contract de muncă pe timp determinat, dreptul la indemnizație încetează o dată cu întreruperea contractului de muncă.

Cum se obține indemnizația de boală?

Lucrătorului trebuie să-i fie eliberat de către medicul curant un certificat de boală redactat în două exemplare.

În timp de 2 zile de la completarea acestuia de către medic, muncitorul bolnav trebuie să trimită un exemplar agenției INPS (de rezidență) și alt exemplar patronului.

CertIFICATELE sunt supuse unei lecturi optice, de aceea este foarte important, ca pentru completarea certificatelor să se urmeze doar instrucțiunile de pe acestea.

Muncitorul bolnav trebuie să rămână acasă, la dispoziție pentru eventuale controale efectuate de către medicii INPS sau A.S.L. între orele: 10 – 12 și 17 – 19.

În caz de absență nejustificată este prevăzută pierderea indemnizației.

Dacă, în perioada în care se primește indemnizația de boală, trebuie să se mute la o altă adresă față de cea indicată în certificatul de boală, trebuie să se comunice agenției INPS și patronului.

² A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

Dacă pe timpul bolii muncitorul extracomunitar dorește să meargă în străinătate pentru a avea îngrijiri medicale și asistență mai bune, trebuie să ceară autorizația agenției *INPS*.

5.4 Care sunt prestațiile care tutelează maternitatea?

Sistemul italian de asistență socială prevede diferite modalități de tutelă a mamei și a tatălui angajați:

- indemnizație de maternitate;
- program redus de muncă pentru creșterea copilului;
- concediu în cazul îmbolnavirii copilului;
- alocație de maternitate;
- alocație de maternitate acordată de Primarii.

Legea italiană interzice concedierea femeii însărcinate de la începutul sarcinii și până la împlinirea unui an al copilului, cu excepția cazului în care contractul de muncă încetează din cauza expirării acestuia.

64

5.5 Ce este indemnizația de maternitate?

Este o indemnizație care înlocuiește retribuirea și care este plătită angajatorilor absente de la muncă pentru sarcină și lăuzie.

Cine beneficiază de Indemnizația de maternitate?

- mamele angajate;
- menajere/baby sitter care au plătit cel puțin un an de contribuții din cei doi ani precedenți perioadei de concediu de maternitate sau cel puțin 6 luni de contribuții în anul precedent;
- muncitoarele din agricultură care au efectuat minim 51 de zile lucratoare în anul precedent perioadei de concediu de maternitate obligatoriu;
- muncitoarele ce desfășoară activități pe cont propriu și care rezultă a fi înscrise la registrul Camerei de Comerț dinaintea perioadei de concediu de maternitate și care au plătit contribuțiile respective.

Pentru cât timp se beneficiază de indemnizația de maternitate?

De indemnizația de maternitate, în cazul **concediului de maternitate obligatoriu**, se beneficiază pe o perioadă de 5 luni iar în cazul **concediului de maternitate**, pe o perioadă de maxim 11 luni (de care se poate beneficia în primii 8 ani de viață ai copilului).

5.6 Ce este concediul de maternitate obligatoriu în cazul maternității?

Legea prevede perioade în care este interzisă obligarea femeii însărcinate să muncească (concediu de maternitate obligatoriu):

- în ultimele două luni dinaintea datei presupuse a nașterii;
- în perioada dintre data presupusă a nașterii și data efectivă a acesteia, dacă nașterea are loc după data presupusă;
- în primele 3 luni de la naștere (lăuzie);
- pentru zilele de care nu s-a beneficiat înainte de naștere, dacă nașterea are loc înaintea datei presupuse.

Muncitoarea poate continua să muncească până în luna precedentă datei presupuse a nașterii și poate beneficia de concediu de maternitate obligatoriu până la a IV a lună de la naștere.

Acest lucru este posibil cu condiția ca, specialistul ginecolog al S.S.N. și medicul responsabil în privința protecției la locul de muncă (în cazul întreprinderilor supuse controalelor sanitare) să ateste că nu se cauzează nici un prejudiciu sănătății femeii și viitorului nou-născut.

Femeile care efectuează munci oboseitoare, periculoase și care nu pot fi transferate în alte funcții, pot anticipa "la risc" perioada de concediu obligatoriu dinaintea nașterii cu o autorizație de la inspectoratul de muncă (*Ispettorato del Lavoro*).

Perioada de concediu de maternitate poate fi prelungită (cu o procedură a *Ispettorato del Lavoro*) până la a VII a lună de la naștere.

³ Este important a se aminti că și femeia extracomunitară, a cărei prezență pe teritoriul italian nu este legală, are dreptul să beneficieze de anumite servicii ale S.S.N. (a se vedea cap. nr. 4 "Sănătate și Asistență medicală").

De indemnizația de maternitate pentru 3 luni de la naștere, beneficiază **tatăl angajat** (*lavoratore dipendente*):

- în cazul decesului sau unei îmbolnaviri grave a mamei;
- în cazul în care mama, chiar dacă lucrează, ar abandona copilul;
- sau în cazul nerecunoașterii fiului de către mamă.

În acest caz este interzisă concedierea tatălui pe întreaga perioadă de concediu și până când copilul împlinește un an.

Muncitoarea are dreptul la indemnizație de concediu de maternitate pentru 3 luni de la naștere și în cazul în care:

- copilul s-ar fi născut mort;
- copilul ar fi decedat după naștere;
- s-ar fi întrerupt sarcina după 180 de zile de gestație (considerată naștere).

Unde se prezintă cererea de concediu de maternitate?

La agenția *INPS* și patronului.

5.7 Ce este concediul de maternitate facultativ?

În primii 8 ani de viață ai copilului fiecare dintre părinți are dreptul la concediu facultativ pentru creșterea copilului și la o indemnizație de concediu (concediu parental).

Concediile facultative pentru creșterea copilului nu pot depăși o perioadă completă de:

- 6 luni în primii 3 ani de viață ai copilului.
- 10 luni în primii 8 ani de viață ai copilului.

Cine poate cere concediu facultativ pentru creșterea copilului?

- mama angajată, pe o perioadă continuă sau discontinuă care să nu depășească 6 luni;
- tatăl angajat, pe o perioadă continuă sau discontinuă care să nu depășească 6 luni, prelungită la 7 luni în cazul în care tatăl renunță la muncă pe o perioadă de cel puțin 3 luni (în acest caz limită completă a concediilor părinților, în

primii 8 ani de viață ai copilului, devine de 10 luni);

- părintele celibatar (mamă sau tată), pe o perioadă continuă sau discontinuă care să nu depășească 10 luni;
- lucrătoarele care desfășoară o activitate pe cont propriu, pe o perioada de 3 luni (ce se pot împărți) în primul an de viață ai copilului.

Nu poate fi cerut de muncitorii familiari și domestici, muncitorii la domiciliu și persoanele fără ocupație sau suspendați din muncă.

Ambii părinții nu pot beneficia de concediu în aceeași perioadă de timp.

Unde se prezintă cererea de concediu de maternitate facultativ?

La agentia *INPS* și patronului.

5.8 Ce este programul de muncă redus pentru creșterea copiilor?

În timpul primului an de viață al copilului mama are dreptul la program de lucru redus retribuit. Acestea sunt de două ore pe zi dacă orarul de lucru este egal sau depășește 6 ore pe zi. Dacă orarul de lucru nu depășește 6 ore pe zi este prevăzut ca programul de muncă să se reducă cu 1(una) oră.

Acest program redus este recunoscut chiar și tatălui:

- dacă fiul este încredințat numai tatălui;
- în cazul decesului sau îmbolnăvirii grave a mamei;
- în mod alternativ dacă mama angajată nu poate beneficia de acestea;
- dacă mama desfășoară o activitate pe cont propriu (liber profesionistă).

În ultimele două cazuri, tatăl nu poate beneficia de program de muncă redus pe timpul concediului de maternitate.

Nu au dreptul la program de lucru redus menajerele și femeile care lucrează pe cont propriu.

Unde se prezintă cererea pentru program de lucru redus?

Pentru programul redus al mamei se adresează patronului.

Iar pentru cel al tatălui la agenția *INPS* și patronului.

5.9 Se poate absenta de la serviciu în cazul îmbolnavirii fiului?

Amândoi părinții, angajați, au dreptul, rând pe rând, de a lipsi de la serviciu pe timpul îmbolnavirii fiecărui fiu:

- pâna la vârsta de 3 ani ai copilului;
- și, doar 5 zile pe an pentru fiecare părinte, pâna la vârsta de 8 ani ai copilului.

Unde se prezintă cererea pentru concediu în cazul îmbolnavirii copilului?

Cererea trebuie să fie prezentată patronului, anexându-i un certificat medical eliberat de către un medic specialist al S.S.N., atestând că celălalt părinte nu beneficiază de concediu de maternitate/paternal în același timp.

5.10 Ce este alocația de maternitate?

Este o contribuție economică pentru fiii născuți sau adoptați după 1 iulie 2000 acordată:

- angajatelor care au cel puțin 3 luni de contribuții plătite în perioada dintre a IX a luna și cea de-a XVIII a lună dinaintea nașterii sau intrării în familie a copilului;
- fostelor angajate (fără ocupație), cu condiția ca, de la data pierderii dreptului la contribuții de asistență socială și data nașterii sau intrării minorului în familie, să nu fi trecut mai mult de 9 luni;
- angajatelor care au întrerupt contractul de muncă pentru a-și da demisia pe timpul sarcinii, și care au cel puțin 3 luni de contribuții plătite în perioada dintre a IX a luna și cea de-a XVIII a luna dinaintea nașterii copilului.

Mamele extracomunitare, pentru a putea obține alocația de maternitate, trebuie să aibă în posesie **carta di soggiorno**.

Unde se prezintă cererea pentru alocația de maternitate?

La **INPS** în termen de 6 luni de la nașterea, sau adopția copilului (în caz de întârziere se pierde dreptul la alocație).

5.11 Ce este alocația de maternitate acordată de Primarii?

Este o contribuție financiară dată pentru fiecare fiu născut (în cazul nașterii gemenilor revin două alocații) sau adoptat după 2 iulie 2000 acordată:

- mamelor care nu au dreptul la nici o indemnizație de maternitate (în cazul în care aceasta beneficiază de o indemnizație de maternitate cu o valoare inferioară sumei totale a alocației, va putea primi diferența);
- femeilor care fac parte dintr-o familie a cărui nucleu nu are venituri care depășesc cota fixată (alocația de maternitate este acordată de Primarii pe baza atestației I.S.E. – *Indicatore della Situazione Economica* – pentru nucleul familial).

Mamele extracomunitare, pentru a putea obține alocația de maternitate, trebuie să aibă în posesie **carta di soggiorno**.

Unde va fi prezentată cererea pentru alocația de maternitate acordată de Primarii?

La Primaria respectivă.

5.12 Care sunt principalele contribuții care asigură bătrânețea?

- pensia de bătrânețe (pensione di vecchiaia);
- pensia de vechime (pensione di anzianità);
- alocație socială (assegno sociale);
- pensia pentru urmași (pensione ai superstiti).

Când se obține pensia de bătrânețe⁴?

Pensia de bătrânețe se obține când se ajung criteriile de vârstă, care, actual, sunt de 65 de ani pentru bărbați și 60 de ani pentru femei, și când au fost vărsate contribuțiile timp de cel puțin 20 de ani (deci încadrați cu carte de muncă de cel puțin 20 de ani). Muncitorii angajați trebuie să fi terminat activitatea de muncă salariată.

Când se obține pensia de vechime?

Se poate obține înainte de a fi împlinit vârsta de pensionare (cu drept de pensie).

⁴ Legea referitoare la pensii este în continuă schimbare. Limitele de vârstă cu drept de pensie vor fi în curând modificate.

Pentru **muncitorii agajați**, pentru a obține aceasta pensie sunt ceruți 35 de ani de contribuții plătite și o vârstă de 57 de ani.

Dacă nu au încă 57 de ani, muncitorii angajați pot cere oricum pensia de vechime dacă pot demonstra 37 de ani de contribuții plătite (de exemplu începuse să muncească de foarte tânăr).

Trebuie să fi terminat activitatea de muncă salariată.

Pentru **muncitorii pe cont propriu** (mesteșugari, comercianți, agricultori, clăcași și arendași) sunt ceruți, la momentul actual, 35 de ani de contribuții plătite și o vârstă de 58 de ani.

Dacă nu au încă 58 de ani, pot oricum obține pensia de vechime dacă au 40 de ani de contribuții vărsate.

Muncitorii pe cont propriu pot continua să desfășoare activitatea de muncă pe cont propriu.

Ce este alocația socială?

Este o contribuție economică rezervată celor care au împlinit o vârstă de 65 de ani, care locuiesc în Italia în mod stabil, dacă nu primesc nici un fel de venit sau dacă venitul pe care îl primesc este inferior sumei alocației sociale.

Pentru a obține alocația socială, cetățenii extracomunitari trebuie să fie în posesia unei **cărți de ședere**.

Este fundamentală rezidența în Italia.

Cine își mută rezidența în străinătate pierde dreptul la alocația socială.

Ce se întâmplă în cazul decesului muncitorului încadrat sau pensionar?

Există o **pensie pentru urmași** care, la moartea muncitorului încadrat sau pensionar, revine membrilor nucleului familiei sale.

Acest tip de pensie poate fi reversibilă, dacă persoana decedată avea deja o pensie (de bătrânețe, de vechime sau de invaliditate), sau poate fi o pensie indirectă, dacă persoana, în momentul decesului, desfășoară activități lucrative.

În acest caz, decedatul trebuie să fi plătit, în orice perioadă de timp, cel puțin 15 ani de contribuții, sau, trebuie să fie încadrat cu carte de muncă de cel puțin 5 ani dintre care 3, din cei 5 ani precedenți morții, să fi fost plătite contribuțiile.

Ce drepturi are muncitorul extracomunitar când se întoarce în mod definitiv în țara sa de origine?

Cetățenii extracomunitari care se întorc pentru totdeauna în țara de origine, pot

conserva drepturile de asistență socială acumulate până la acea dată.

La împlinirea de 65 de ani, pot cere lichidarea muncii prestate de el până la acea dată chiar dacă perioada de muncă desfășurată în Italia nu este suficientă pentru o pensie normală.

Și prestațiile de muncă pot fi lichidate la cererea interesatului cu o simplă cerere prezentată la Consulatele italiene sau trimisă prin poștă la INPS în Italia.

Încasarea va putea fi făcută în țara de rezidență. Cu anumite țări⁵, Italia a realizat acorduri bilaterale care privesc asigurările sociale. În aceste cazuri pot fi în vigoare reguli speciale.

5.13 Care sunt principalele servicii de asistență socială în cazul de infirmitate fizică sau mentală a muncitorului?

- alocație de invaliditate (assegno ordinario di invalidità);
- pensia de incapacitate de muncă (pensione d'inabilità);
- pensia pentru invalizii civili (pensione agli invalidi civili).

72

Ce este alocația de invaliditate?

Este o alocație care revine de drept muncitorilor angajați sau pe cont propriu, care suferă o infirmitate fizică sau mentală, demonstrată de către medicii INPS. Acești muncitori trebuie să aibă 5 ani de contribuții (260 săptămâni), dintre care cel puțin 3 ani (156 săptămâni) plătiți în cei 5 precedenți cererii alocației de invaliditate.

⁵ Argentina, Australia, Bosnia Herțegovina, Brazilia, Canada – Quèbec, Vatican, Croaia, Jersey și Insulele Canalului, Macedonia, Principatul Monaco, Republica Capului Verde, Republica San Marino, Republica Federală Iugoslavia, Slovenia, Statele Unite ale Americii, Tunisia, Turcia, Uruguay, Venezuela.

Convenția dintre Italia și Iugoslavia din 1957 rămâne încă în vigoare pe o perioadă de timp provizorie cu statele următoare: Republicile Croația, Slovenia, Bosnia Herțegovina, Macedonia și cu Republica Federală a Iugoslaviei (inclusiv Kosovo), chiar și după declarația de independență a acestor state.

Sunt în curs de aprobare noi convenții cu: Croația și Vatican, Chile, Filipine, Maroc și Republica Ceha.

Sunt în faza de negociere convenții cu: Coreea de Sud, Noua Zeelandă, Polonia, România și Slovacia.

Pentru informații despre lista țărilor care au semnat acorduri internaționale cu Italia, și despre conținutul acestor acorduri, va sfătui să vizitați site-ul: www.inps.it/informazioni/panoramainternazionale/.

Consultarea acestui site este posibilă și în engleză și franceză.

Ce este pensia de incapacitate?

Este o pensie care revine muncitorilor angajați sau pe cont propriu, care suferă o infirmitate fizică sau mentală, demonstrată de către medicii INPS, infirmitate care împiedică, în mod total și permanent, desfășurarea oricărui fel de muncă. Acești muncitori trebuie să aibă 5 ani de contribuții (260 săptămâni), dintre care cel puțin 3 ani (156 săptămâni) vărsați în cei 5 precedenți cererii pensiei de incapacitate.

Persoana care cere pensia de incapacitate **nu** poate:

- desfășura o activitate de muncitor angajat;
- fi înscris într-un registru profesional;
- fi înscris în listele muncitorilor agricoli sau în listele muncitorilor liber profesioniști (mesteșugari, comercianți, agricultori, arendași sau clăcași).

Ce este pensia pentru invalizii civili?

Este o contribuție financiară de întraajutorare, oferită de către INPS invalizilor civili, orbilor și surdomușilor care nu au venituri personale, sau, dacă au, sunt de mică valoare.

5.14 Ce fel de contribuții primește muncitorul concediat, deci, fără ocupație?

Principalele asigurări pentru șomaj prevăzute de sistemul nostru de asistență socială sunt:

- indemnizație obișnuită de șomaj;
- indemnizație redusă de șomaj;
- indemnizație obișnuită pentru muncitorii agricoli;
- retribuire specială de șomaj pentru muncitorii agricoli;
- retribuire specială de șomaj pentru muncitorii din construcții.

5.15 Ce este indemnizația obișnuită de șomaj?

*Este o indemnizație care revine muncitorilor **concediați** care:*

- au cel puțin 2 ani de asigurare pentru șomaj involuntar;
- au cel puțin 52 de contribuții săptămânale în cei 2 ani precedenți concedierii;

- care să dovedească că sunt șomeri;
- au solicitat un loc de muncă de urgență la Forțele de Muncă.

Nu se acordă indemnizația de șomaj muncitorilor care renunță de bună voie la muncă (care demisionează), exceptând cazurile de demisii pentru un motiv întemeiat (nu a fost plătit, agresiuni sexuale sau schimbarea sarcinilor de serviciu) sau cazurile muncitoarelor în concediu de maternitate.

Nu se acordă muncitorilor extracomunitari care au doar un permis de ședere sezonier.

Când și pentru cât timp va fi platită indemnizația obișnuită de șomaj?

Indemnizația de șomaj va fi plătită în fiecare lună de către INPS și pentru o perioadă de 6 luni (180 de zile).

Va fi platită până la un maxim de 9 luni (270 de zile) dacă la data terminării activității de muncă, muncitorul avea o vârstă de 50 de ani sau mai mare de 50 de ani.

Plata va fi oprită când muncitorul:

- a primit toate zilele de indemnizație stabilite;
- a început o nouă activitate de muncă;
- devine titular al unei pensii directe (pensie de bătrânețe, de vechime, de incapacitate, de invaliditate).

Unde și când ne adresăm pentru a obține indemnizația obișnuită de șomaj?

Muncitorul trebuie să se adreseze, imediat după concediere, la Centro per l'Impiego (Forțele de muncă), ca să se declare șomer și să-și declare disponibilitatea imediată pentru muncă.

Cererea de șomaj obișnuit trebuie prezentată la INPS (sau prin poștă, ori cu ajutorul centrelor de asistență gratuite/Patronati) în cel mai scurt timp posibil, oricum care să nu depășească 68 de zile de la data concedierii.

Cererea va fi însoțită de o declarație pe proprie răspundere în care să se ateste starea de șomaj și din care să rezulte și disponibilitatea imediată pentru muncă a persoanei interesate, declarație care trebuie făcută și la Forțele de Muncă, amintite mai sus.

5.16 Ce este indemnizația de șomaj cu criteriile reduse?

Este o indemnizație care revine muncitorului angajat care îndeplinește criteriile cerute pentru a primi o indemnizație obișnuită de șomaj, dar care:

- a muncit cel puțin 78 de zile din anul solar precedent;
- rezultă că are cel puțin o contribuție săptămânală de asigurare pentru șomaj involuntar înainte de intervalul de doi ani în cauză (perioada de doi ani se calculează în sens contrariu, începând de la ultima zi a anului solar pentru care se cere indemnizația).

Nu se acordă muncitorului extracomunitar care are doar un **permis de sejur sezonier**.

Cui și când se prezintă cererea de indemnizație de șomaj care nu îndeplinește criteriile cerute?

Cererea se face la INPS corespunzătoare în baza adresei de rezidență, de la 1 ianuarie până la 31 martie a anului succesiv celui la care se referă indemnizația.

5.17 Ce este indemnizația obișnuită de șomaj pentru muncitorii agricoli?

Este o indemnizație care se acordă:

- muncitorilor înscriși pe listele muncitorilor agricoli;
- celor care au lucrat ca muncitori agricoli, pe timp nedefinit, într-o anumită perioadă a anului.

care au fost **concediați**, cu condiția ca:

- să fie înscriși pe listele muncitorilor agricoli ai anului pentru care se cere indemnizația (această condiție nu se aplică muncitorilor pe timp nedefinit);
- să aibă cel puțin 2 ani de asigurare de șomaj involuntar;
- să aibă cel puțin 102 contribuții zilnice în intervalul de doi ani precedent cererii (în lipsa celor 102 contribuții, indemnizația îi revine oricum, dacă muncitorul a fost angajat).
- a desfășurat muncă salariată cel puțin 78 de zile în anul la care se referă cererea.

Nu primesc șomajul cei care au demisionat de bună voie, cu excepția muncitoarelor în concediu de maternitate, sau când demisiile s-au realizat pentru un motiv întele-

meiat (nu au fost plătiți, agresiuni sexuale sau schimbarea sarcinilor de serviciu).

Cui și când se prezintă cererea de șomaj pentru muncitorii agricoli?

Formularul tipărit al cererii trebuie prezentat la birourile INPS corespunzătoare până la data de 31 martie a anului succesiv celui la care se referă șomajul.

5.18 Ce sunt ajutoarele speciale pentru muncitorii agricoli?

Ajutorul special pentru șomaj se acordă muncitorilor înscrși pe listele de muncitori agricoli, cu condiția ca aceștia:

- să fie înscrși pe listele muncitorilor agricoli ai anului pentru care se cere retribuirea (această condiție nu se aplică muncitorilor pe timp nedefinit);
- să aibă cel puțin 2 ani de asigurare împotriva șomajului involuntar;
- să aibă cel puțin 102 contribuții zilnice în intervalul de doi ani precedent cererii (în lipsa celor 102 contribuții, retribuirea li se atribuie oricum, dacă muncitorii au desfășurat munca de angajați cel puțin 78 de zile în anul la care se referă cererea);
- să fi muncit pe timp determinat în anul la care se referă retribuirea;
- să fi muncit cel puțin 150 de zile ca muncitori angajați sau să fi fost înscrși pe listele muncitorilor agricoli ai anului la care se referă șomajul pentru un număr de zile cuprins între 101 și 150 de zile.

Șomajul nu este recunoscut muncitorului care demisionează de bună voie.

Șomajul este recunoscut doar în caz de **concediere** (cu excepția muncitoarelor în concediu de maternitate).

Cui și când se prezintă cererea de retribuire pentru muncitorii agricoli?

Cererea va trebui prezentată la birourile INPS corespunzătoare până la data de 31 martie a anului succesiv celui la care se referă retribuirea.

5.19 Ce este retribuiția pentru construcții?

Este o contribuție rezervată muncitorilor constructori care au fost concediați din cauza:

- falimentului;
- desființării șantierului sau a anumitor etape de lucru
- reducerii personalului;

dacă în cei doi ani care preced data concedierii:

- au virat/plătit cel puțin 10 contribuții pe lună sau 43 de contribuții pe săptămână pentru muncă desfășurată în sectorul construcțiilor;
- sunt înscrși pe listele de șomeri.

Retribuirea specială pentru construcții **nu** i se cuvine persoanei care demisionează de bună voie. Se acordă numai celor care sunt concediați (cu excepția muncitoarelor în concediu de maternitate care primesc acest tip de retribuiție și în cazul demisiei).

Cui și când se prezintă cererea de retribuire specială pentru construcții?

Cererea trebuie prezentată birourilor INPS corespunzătoare în termen de 2 ani de la data concedierii, cerere care trebuie scrisă pe anumite formulare tipărite care se găsesc la sediul INPS.

5.20 Care sunt contribuțiile care guvernează familia?

- Alocația pentru nucleul familial (assegno per il nucleo familiare);
- Alocația de stat (assegno familiare).

5.21 Ce este alocația pentru nucleul familial?

Este o prestație care ajută familiile:

- Muncitorilor angajați în prezent fără ocupație, muncitorilor în șomaj tehnic care primesc indemnizația de șomaj sau de mobilitate.
- Muncitorilor utili societății;
- Pensionarilor care au desfășurat o muncă de angajat;

ai caror nuclee familiale conțin mai mult de 6 persoane și ai căror venituri sunt mai mici decât limita stabilită în acel an de către lege.

În nucleul familial al muncitorului extracomunitar sunt considerați numai rudele rezidente în Italia.

Vor fi considerate și rudele care locuiesc în străinătate dacă muncitorul extracomunitar este un cetățean al unui stat cu care s-au realizat anumite acorduri sau înțelegeri.

Acest tip de alocație **nu** se acordă muncitorului extracomunitar care are doar un permis de ședere sezonier.

Unde se prezintă cererea de alocație pentru nucleul familial?

- Cine este angajat într-o activitate de muncă neagră trebuie să prezinte cererea la propriul **patron**;
- În toate celelalte cazuri (inclusiv cei care muncesc în familii, menaj etc.) trebuie să prezinte cererea la **INPS**.

5.22 Ce este alocația de stat?

Este o prestație care revine:

- muncitorului pe cont propriu în agricultură (agricultor direct, arendaș sau clăcaș, mic agricultor direct);
- pensionarului care a desfășurat o anumită activitate pe cont propriu (meșteșugar, comerciant, agricultor direct, clăcaș, arendaș);

dacă rudele pentru care sunt cerute alocațiile sunt sub întreținerea acestuia; și dacă nucleul familial nu depășește limitele de venit stabilite în acel an.

Care sunt rudele de întreținut?

Este considerată o ruda de întreținut acea rudă care are venituri de orice fel care nu depășesc o anumită sumă stabilită în acel an.

Legea va prevedea care sunt persoanele pentru care se pot cere alocațiile familiale.

Unde se prezintă cererea de alocație familială?

La INPS.

5.23 Patronul are obligația de a asigura sănătatea muncitorului?

Patronul, chiar și printr-un subordonat al sau (Responsabile della sicurezza), este obligat:

- să prezinte muncitorilor riscurile care se găsesc la locul de muncă;
- să-i învețe sarcinile lor și normele de siguranță;
- să le dea gratis mijloacele de protecție personală pe care muncitorul trebuie să le folosească la locul său de muncă (încălțăminte pentru prevenirea accidentelor, cască, ochelari sau măști, mănuși, căști împotriva zgomotelor, etc.) cu scopul de a preveni accidentele și bolile profesionale.

Cui trebuie să vă adresați în cazul în care se observă nereguli și pericole la locul de muncă?

Trebuie să vă adresați la ASL care va realiza un serviciu de prevenire și de siguranță în sectoarele de muncă.

Inspectorii ASL controlează măsurile de siguranță a locurilor de muncă și semnalează autorităților juridice încălcările.

Centrele ASL primesc și semnalări ale accidentelor la locul de muncă.

Statutul muncitorilor prevede și dreptul muncitorilor, prin delegații săi, de a controla și de a stimula aplicarea unor norme pentru prevenirea accidentelor sau a bolilor profesionale.

Ce se întâmplă în caz de accident sau boală profesională?

Constituția italiană garantează tuturor cetățenilor dreptul la sănătate la locul de muncă și dreptul la mijloace adecvate pentru nevoile vieții în caz de accident la locul de muncă sau boală profesională.

Legea stabilește obligația asigurării pentru daune fizice și financiare suferite de un muncitor la locul de muncă în urma accidentelor și a bolilor profesionale.

INAIL- Istituto Nazionale per l'Assicurazione contro gli Infortuni sul lavoro e le Malattie Professionali - se ocupă de această asigurare obligatorie, și oferă contribuții muncitorilor încadrați cu carte de muncă care au suferit un accident sau s-au îmbolnăvit din cauza activității desfășurate.

În cazul în care muncitorul se accidentează la locul de muncă sau se îmbolnăvește din cauza activității de muncă, patronul va trebui să plătească:

- întreaga zi în care s-a verificat accidentul sau s-a manifestat boala profesională, dacă aceasta din urmă a cauzat absența de la muncă;

- 60% din salariu (dacă în contractul de muncă nu este precizat un tratament mai bun decât acesta) pentru cele 3 zile consecutive de absență de la muncă.

Însă INAIL va plăti:

începând de la a patra zi consecutivă zilei în care s-a întâmplat accidentul sau s-a manifestat boala profesională până la însănătoșirea clinică.

Ce trebuie să facă muncitorul în caz de accident la locul de muncă⁶?

- Să informeze imediat pe patron;
- Să prezinte imediat patronului primul certificat medical și, dacă tratamentul trebuie să continue, să prezinte patronului certificatul de la medicul curant.

Patronul va trimite la INAIL certificatele originale.

În caz de spitalizare, spitalul va trimite copia certificatelor la INAIL și patronului.

Ce trebuie să facă muncitorul în cazul unei boli profesionale?

Dacă muncitorul este angajat trebuie să:

- declare patronului boala, în termen de 15 zile de la manifestarea sa inițială;
- prezinte patronului primul certificat medical, și, în cazul în care tratamentul trebuie să continue, certificatul de la medicul curant.

Patronul va trimite la INAIL certificatele originale.

În caz de spitalizare, spitalul va trimite copia certificatelor la INAIL și patronului.

Dacă muncitorul **nu** mai este angajat:

- **poate** prezenta direct la INAIL cererea de recunoaștere a bolii profesionale.

Statutul muncitorilor interzice discriminările pe baza sexului, rasei, religiei, opiniilor publice.

Muncitorul se poate adresa la Sindacati pentru garantarea drepturilor sale.

⁶ Muncitorii neîncadrați, inclusiv cei care au intrat sau au rămas în Italia în mod ilegal, în caz de accident au dreptul la asistență sanitară gratuită la policlinici sau în spitale publice și private recunoscute de către Servizio Sanitario Nazionale (vezi capitolul nr. 4. Sănătate și Asistență medicală).

Tinând cont de complexitatea sistemului de asistență socială, muncitorii sunt sfătuiți să se adreseze la **Patronati** (centre de asistență gratuită) pentru a obține informații. Legea dă acestora împuternicirea de a garanta și de a acorda asistența **gratuită** muncitorilor pentru obținerea serviciilor de asistență socială de la Instituțiile responsabile.

În plus, pentru a avea informații mai amănunțite despre servicii, pensii sau contribuții se pot vizita siteurile:

www.inps.it/informazioni/ • www.inail.it/Piemonte/

sau adresa operatorilor de Call Center

INPS: 164 64. • INAIL: 803888 (în fiecare zi de la orele 8.00 la orele 18.00)

6

familia

6.1 Cine poate cere reîntregirea familiei?

Cetățeanul extracomunitar:

- titular al unei **cărți de ședere**;
- titular al unui **permis de ședere** cu o durată mai mare de un an pentru motive de muncă (angajare sau liber profesionist), azil politic, studiu sau motive religioase.

Cu ce rude are dreptul să se reîntregească?

- cu soțul (soția) dacă sunt separați;
- cu fiii minori (sub 18 ani) de întreținut (chiar dacă numai ai sotului/soției sau fiii nelegitimi), necăsătoriți sau divorțați, cu condiția ca celălalt părinte, dacă există, să fi dat consimțământul sau (minorii adoptați sub tutelă sunt considerați pe același plan cu fiii);
- cu fiii majori sub îngrijire care nu pot, din motive obiective, să se întrețină din cauza condițiilor de sănătate (invaliditate totală);
- cu părinții sub îngrijire dacă nu au alți fii în țara de origine sau de proveniență;
- cu părinții care au mai mult de 65 de ani dacă aceștia nu au alți fii în țara de origine sau dacă acești fii nu au posibilitatea să-i întrețină din cauza unor grave motive de sănătate demonstrate.

86

Ce cerințe sunt necesare pentru a cere reîntregirea familiei?

Cetățeanul străin (cu excepția refugiaților) care cere reîntregirea familiei trebuie să dispună de următoarele resurse:

- **locuință adecvată** (care să intre deci în parametrii minimi prevăzuți de către legea regională pentru locuințe). În cazul unui fiu care nu a împlinit 14 ani, care se află împreună cu unul dintre părinți, va fi nevoie de consimțământul proprietarului locuinței în care va trăi minorul;
- **venit anual**, demonstrat, mai mare decât:
totalul anual al alocației sociale² dacă se cere reîntregirea cu o singură rudă;
dublul totalului anual al alocației sociale dacă se cere reîntregirea cu două sau trei rude;
triplul totalului anual al alocației sociale dacă se cere reîntregirea a patru sau mai multor rude (pentru a stabili venitul se ține cont și de venitul anual total al rudelor care conlocuiesc cu solicitantul).

Unde se prezintă cererea de reîntregire a familiei?

Cererea *autorizației (Nulla Osta)* pentru reîntregirea familiei, împreună cu toate

documentele necesare, trebuie prezentate la **sportello unico per l'immigrazione**, în cadrul Prefecturii (Ufficio Territoriale di Governo- UTG)³ zonei în care locuiește. Ghișeul va elibera o copie a cererii înregistrată, ștampilată și semnată.

După verificarea criteriilor solicitantului, biroul va elibera documentul cerut (sau un document care refuză autorizația de reîntregire).

După 90 de zile de la prezentarea cererii de autorizație, va fi posibilă obținerea vizei de intrare direct de la reprezentanțele diplomatice sau consulare italiene. Pentru acest scop, se va prezenta copia înregistrată a actelor, primită de la ghișeul unic pentru emigranți de la Prefectură (Ufficio Territoriale di Governo – U.T.G.). Din aceasta copie trebuie să rezulte data prezentării cererii și a respectivelor documente.

Ce documente sunt necesare pentru a cere reîntregirea familiei?

- Formularul tiparit al cererii de Nulla Osta în copie dublă;
- timbru fiscal (marca da bollo) în valoare de € 10.33;
- permisul de ședere sau cartea de ședere (original și copie);
- un document care să demonstreze posesia unei locuințe potrivită pentru a gazdui rudele. Posesia locuinței poate fi demonstrată pe baza:
 - unui contract de închiriere (căre să nu fie provizoriu sau destinat subînchirierii);
 - unui contract de comodat (contract în baza căruia se dă un împrumut gratuit pentru o locuință curentă);

(contractele trebuie să fie înregistrate în mod corespunzător);

- declarație de găzduire făcută de terți sau de patronul, împreună cu actul care demonstrează că este în posesia acestei locuințe;
- declarația de găzduire trebuie să fie prezentată cu semnătura originală și trebuie să specifice consimțământul reîntregirii rudelor indicate. În plus, declarația de găzduire va trebui să conțină informația referitoare la partea de locuință pusă la dispoziția rudelor (pentru reîntregirea minorilor sub 14 ani, în declarația de găzduire trebuie specificat consimțământul în scris al proprietarului locuinței);

¹ Disciplina referitoare la reîntregirea familiei a fost revăzută prin legea 189/2002. Noile hotărâri vor intra în vigoare o dată cu regulamentul de executare.

² Pentru a ști mai multe despre Alocația Socială, a se vedea cap. nr. 5. Munca.

³ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

- un act de vânzare-cumpărare al unei locuințe;
- un document de transcriere a contractului de închiriere sau de vânzare-cumpărare;
- certificatul Primăriei care să demonstreze capacitatea locuinței (parametrii minimi prevăzuți de legea regională pentru locuințe);
- certificatul de rezidență;
- documentele care să demonstreze relația de rudenie, traduse și legalizate de către Ambasada italiană în țara de origine a solicitantului;
- documentele care să demonstreze munca și venitul:

a) Muncitorul angajat trebuie să prezinte:

- contractul de muncă în care să fie specificat tipul activității, durata și salariul anual (acest tip de informație trebuie vizat de către Centro per l'impiego/Forțele de muncă și trebuie să fie anexată o declarație semnată de către patron);
- foaia de plată (busta paga), modello 101 sau 730 (sau altă declarație de venituri);
- carnetul de muncă și codul fiscal;
- alte documente complementare în cazul în care venitul anual nu este suficient (de exemplu se poate prezenta venitul rudelor care conlocuiesc cu solicitantul, depozite sau economii).

b) Muncitorul pe cont propriu trebuie să prezinte:

- licența, autorizația, înscrierea în registre și afișiere publice (certIFICATE de înscriere la Camera di Commercio, la Albo Artigiani, actele de constituire a societății etc.);
- modello 740 și codul fiscal;
- alte documente complementare în cazul în care venitul nu este suficient (de exemplu, poate fi prezentat venitul rudelor care conlocuiesc cu solicitantul, depozite sau economii).

6.2 Cum se declară recurs împotriva negării autorizației (Nulla osta) sau împotriva refuzului vizei de intrare pentru reîntregirea familiei?

Autoritate juridică expertă.

Tribunale ordinario in composizione monocratica (T.C.M.) al localității de rezidență a interesatului⁴.

Termen de înaintare a recursului.

Nici unul.

Recursul nu are termen de expirare.

Cheltuieli de judecată.

Nici una.

Informații speciale.

În aceste cazuri, autoritatea juridică este recunoscută titularului care se ocupă de unitatea familiei (deci, cetățeanului străin care cere reîntregirea cu rudele sale), și care locuiește deja în mod legal în Italia.

Din acest motiv, recursul trebuie făcut direct în Italia, la Tribunalul localității de rezidență a interesatului.

Dacă aprobă recursul, Judecatorul poate ordona eliberarea vizei direct Consulatului italian.

Dacă recursul este respins, se poate prezenta un apel cu recurs la Curtea de Apel, în termen precis de 10 zile de la sentința Judecatorului.

Pentru apărarea din oficiu⁵.

⁴ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

⁵ A se vedea cap. nr. 11 "Tutela Juridică".

6.3 Cum se declară recurs împotriva hotărârilor ce privesc șederea din motive familiale (eliberarea, reinnoirea și anularea permisului de sejur pentru motive familiale)?

Autoritate juridică competentă.

Tribunale ordinario in composizione monocratica (T.C.M.) al localității de rezidență a interesatului⁶.

Termen de înaintare a recursului.

Nici unul.

Cheltuieli de judecată.

Nici una.

Pentru apărarea din oficiu⁷.

6.4 Care sunt cerințele pentru a se putea căsători în Italia?

Se poate căsători în Italia cetățeanul (italian sau străin):

- care a împlinit 18 ani (în Italia aceasta vârsta reprezintă vârsta majoratului); se poate căsători cine a împlinit 16 ani doar cu autorizarea Tribunalului pentru minori;
- necăsătorit (liber).
Legea italiană interzice căsătoria între persoane deja căsătorite (bigamie).

Cui ne adresam când vrem sa ne căsătorim?

Biroului Stării Civile (Ufficio di Stato civile) al Primăriei de rezidență a unuia dintre viitorii soți, birou care se va ocupa de **anunțurile căsătoriei (pubblicazioni di matrimonio)**.

Anunțurile fac publică dorința a două persoane de a se căsători și se fac în scris în conformitate cu legea italiană.

Anunțurile se fac și în primăria de rezidență a celuilalt soț/soție.

Anunțurile publicitare sunt cerute de funcționarul Stării Civile și sunt semnate în fața a doi martori.

Anunțurile vor rămâne afișate timp de 8 zile consecutive și sunt valabile pentru 180 de zile.

Căsătoria poate fi celebrată începând cu a patra zi de la data expirării anunțurilor.

Dacă unul dintre soți nu știe limba italiană, funcționarul Stării Civile poate cere ajutorul unui interpret.

Care sunt documentele necesare?

- Pașaport valabil sau cartea de identitate italiană.
- **Nu** este necesară prezentarea permisului de ședere (obligatoriu doar în absența altor acte de identitate).
- Declarație eliberată de către Consulatul țării de origine a cetățeanului străin din care să rezulte că, în baza legilor locale, nimic nu împiedică căsătoria (autorizație Nulla Osta).

Dacă Consulatul nu răspunde sau trimite o declarație de refuz motivat, funcționarul Stării Civile trebuie să refuze anunțurile.

Recursul la Tribunalul civil este admis dacă refuzul autorizației (Nulla Osta) provine din hotărâri ale legii străine contrare legilor publice italiene.

În cazul **cetățenilor străini cu statut de refugiați politici**, în locul declarației de autorizație, trebuie prezentată o declarație eliberată de Alto Commissariato delle Nazioni Unite per i Rifugiati (Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru refugiați) cu sediul la Roma.

Cum se desfășoară căsătoriile religioase care au și valoare civilă?

Se cere publicarea anunțurilor la cel mai important reprezentant al religiei respective.

Pot cere anunțurile direct la birourile Stării Civile, credincioșii care aparțin următoarelor comunități:

Biserica valdeză, Comunitatea evreiască, Biserica adventistă, Adunarea Credincioșilor în Italia, Uniunea Bisericilor evangheliste și valdeze italiene, Biserica evanghelistă luterană italiană.

Căsătoriile doar religioase (cele celebrate de către religiile respinse de către Statul italian) nu pot avea valoare civilă.

⁶ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

⁷ A se vedea cap. nr. 11 "Tutela Juridică".

Căsătoria celebrată în Italia poate fi recunoscută în străinătate?

Un cetățean străin care se căsătorește civil în Italia trebuie să verifice întotdeauna dacă legile țării de origine recunosc aceasta căsătorie; deci trebuie să știe ce proceduri trebuie să îndeplinească pentru a transcrie (cu alte cuvinte, pentru a recunoaște în străinătate) actul de căsătorie.

Căsătoriile celebrate între cetățeni străini în fața autorităților diplomatice sau consulare străine pot fi transcrise (recunoscute) în Italia cu condiția ca această procedură să fie prevăzută de către Convențiile cu aceste țări.

Este posibilă și transcrierea unei căsătorii islamice între un cetățean italian și un cetățean de religie islamică.

Pentru transcrierea actului de căsătorie sunt necesare atât traducerea lui în limba italiană cât și legalizarea.

Transcrierea va fi respinsă doar în cazul în care conținutul actului ar putea fi în contradicție cu legile publice italiene.

6.5 Unde se înregistrează nașterea unui copil?

Copiii care se nasc în Italia trebuie să fie înregistrați la:

- **Biroul Stării Civile** a localității în care s-a născut copilul (**Ufficio di Stato civile del Comune**)
- **Direcția Sanitară (Direzione Sanitaria)** a spitalului sau a Clinicii.
Direcția Sanitară se va ocupa de transmiterea înregistrării la biroul Stării Civile a localității de naștere a copilului.

Cine poate înregistra nașterea unui copil?

Unul dintre părinți, un însărcinat special, un medic, o moașă sau orice alta persoană care a asistat la naștere.

Ce documente sunt necesare pentru înregistrare?

- Documentul de identitate al unui părinte (sau a ambilor părinți, dacă nu sunt căsătoriți);
- certificatul de naștere eliberat de către spital (în cazul în care se înregistrează direct la Starea Civilă).

Nu este necesară posesia permisului de ședere.

Dacă părinții au permise de ședere și sunt rezidenți în Italia, actul de naștere va fi înaintat în Primăria de rezidență a familiei pentru a fi transcris.

În cât timp trebuie înregistrată nașterea unui copil?

- în termen de **10 zile** de la naștere în cazul înregistrării la Starea Civilă a localității în care s-a născut copilul (poate fi făcută de unul dintre cei doi părinți);
- în termen de **3 zile** de la naștere în cazul înregistrării la Direcția Sanitară a spitalului sau a Clinicii.

Este posibilă recunoașterea unui fiu înainte de nașterea acestuia. În acest caz trebuie prezentat la biroul Stării Civile certificatul medical eliberat de către medicul curant sau de către Azienda Sanitaria Locale (A.S.L.). Acest certificat trebuie să demonstreze sarcina și data presupusă a nașterii.

Ce nume se pot da copilului?

Este interzis să se impună copilului același nume ca al tatălui în viață, a unui frate sau a unei surori, sau nume și prenume ridicole, dezonorante și care intră în contradicție cu legile publice.

Înregistrarea fiilor **naturali** (născuți în afara căsătoriei) trebuie realizată cu aceleași modalități prevăzute pentru **fiii legitimi** (născuți prin căsătorie).

Este posibilă transcrierea actelor de naștere străine?

Da, pot fi transcrise dacă părinții rezidenți în Italia cer această transcriere. Actele de naștere trebuie traduse în limba italiană și legalizate de către autoritățile străine competente. Pentru informații, a se adresa biroului actelor de naștere (Ufficio atti di nascita) a primăriei de rezidență.

⁸ Vă amintim că în Italia este posibilă nerecunoașterea fiului la naștere. A se vedea cap. nr. 4. Sănătate și Asistența Medicală.

7

minori

neînsotîți

7.1 Cine sunt minorii străini neînsoțiți?

Sunt minorii extracomunitari (fără cetățenie italiană sau altă cetățenie a unei țări ce aparține Uniunii Europene), care se afla în Italia singuri, lipsiți de prezența și reprezentanța părinților sau a altor persoane adulte responsabile din punct de vedere legal (conform legilor italiene în vigoare) și care nu au cerut azil.

Sunt considerați lipsiți de reprezentanță legală¹ și acei minori încredințați persoanelor adulte (inclusiv rude de gradul 4) care nu le sunt tutori în baza unei hotărâri solemne.

Unde trebuie semnalată prezența unui minor străin?

Orice minor străin neînsoțit trebuie să fie semnalat în Prefectură (Ufficio Territoriale del Governo - U.T.G.), care, la rândul său, va transmite sesizarea la **Comitetul pentru minorii străini (Comitato per i minori stranieri)**. Acest Comitet va decide dacă minorul va trebui repatriat sau va rămâne în Italia.

Ce face Comitetul pentru minorii străini?

După primirea sesizării prezenței unui minor străin neînsoțit, Comitetul începe, în timp de 60 de zile, cercetările pentru a găsi rudele minorului în țara de origine sau în altă țară sau pentru a verifica disponibilitatea autorităților țării de origine de a lua în îngrijire minorul în cazul repatrierii.

Prin **repatrierea ocrotită (rimpatrio assistito)** se garantează minorului asistența necesară până la reîntregirea cu propria familie sau până la reîncredințarea la autoritățile responsabile din țara de origine.

Împotriva deciziei care hotărăște repatrierea, minorul poate prezenta recurs la Tribunale ordinario², cu ajutorul asistenței tutorului sau a părinților (care pot trimite o procură la un avocat în Italia, prin Consulatul italian din țara de origine).

În așteptarea deciziei Comitetului, minorul primește un **permis de sejur pentru minori (permesso di soggiorno per minore età)**.

Minorul trebuie să fie sesizat și judecătorului sau celui al Tribunalului pentru minori (Tribunale per i minorenni³) cu scopul de a fi denumită o persoană responsabilă pentru acest minor (**tutor**), și cu scopul de a se dispune, dacă va fi cazul, încredințarea minorului.

Hotărârile ce privesc tutela minorului trebuie să fie puse în practică chiar dacă nu a intervenit încă Comitetul pentru minorii străini.

Sesizarea poate fi realizată prin Ufficio Minori Stranieri (Biroul pentru minorii straini) a Primăriei, dacă există, sau prin Servizi Sociali (serviciile de asistență socială) competentă din localitatea în care se găsește minorul.

La împlinirea vârstei de 18 ani, poate fi eliberat un permis de ședere pentru studiu, pentru muncă (ca angajat sau pe cont propriu), chiar dacă Comitato Minori Stranieri nu a decis, însă, cu condiția ca:

judecătorul tutelar (Giudice Tutelare) sau cel al Tribunalului pentru minori să fi hotărât încredințarea minorului unei rude, unei comunități sau unei familii, sau dacă a fost numit un tutor;

și doar în cazul următoarelor condiții:

- atunci când împlineste 18 ani, tânărul să aibă cel puțin 3 ani de permanență în Italia, adică să fi intrat în Italia când avea 15 ani;
- ca tânărul să fi fost inclus de cel puțin 2 ani (deci cel puțin de la vârsta de 16 ani) într-un program de integrare socială și civilă a unei instituții publice sau private, care să fie recunoscută pe plan național și să facă parte, de cel puțin 2 ani, din listele instituțiilor recunoscute pentru activitățile desfășurate în favoarea minorilor.
- ca persoana să aibă o locuință, să meargă la școală, sau să desfășoare o muncă salariată, ori să fie în posesia unui contract de muncă (chiar dacă nu a început încă să muncească).

Va putea fi eliberat un **permis de sejur pentru încredințare (permesso di soggiorno per affidamento)**, care se poate reînnoi la împlinirea vârstei de 18 ani. Acest permis va fi eliberat atunci când Comitato Minori Stranieri va hotărî că nu exista motive pentru a repatria minorul, și când, judecătorul sau Tribunalul pentru minori emit o hotărâre de încredințare a minorului.

Oricum, transformarea permisului de ședere după majorat nu este un proces automat însă sunt luate în considerare următoarele caracteristici: durata șederii minorului în Italia, comportamentul avut, la ce nivel a reușit să se integreze, posibilitatea de a găsi un loc de muncă sau de a studia etc.

¹ Reprezentanta legală a unui minor este exercitată de către unul dintre părinți sau de către tutor. O rudă diferită de părinți și care nu a fost denumită tutor nu poate fi reprezentantul legal al minorului.

^{2/3} A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

În afara posibilităților mai sus prezentate, permisul "de vârstă minoră", odată cu împlinirea vârstei de 18 ani, nu va putea fi transformat într-un permis de muncă sau de studiu. În acest caz, proaspătul major, chiar dacă studiază sau are o propunere pentru un loc de muncă, va deveni un clandestin ce poate fi repatriat în orice moment.

Care sunt drepturile minorului străin neînsoțit?

Minorul străin neînsoțit are drepturile prevăzute pentru sejurul provizoriu, dreptul la asistență medicală, dreptul de a studia.

8

școala

8.1 Unde se pot duce copiii cu vârsta între 0 luni și 3 ani?

Sunt multe și diferite posibilități:

- **Creșe de stat sau private:**
copiii de la 3 luni la 3 ani, cu cantină, copilul poate rămâne toata ziua, în funcție de programul creșei;
- **Baby parking:**
copiii de la 13 luni la 6 ani (în anumite centre pot fi duși și sugarii), fără cantină; copiii pot rămâne pâna la un maxim de 5 ore consecutive pe zi;
- **Servicii educative complementare creșelelor:**
oferă spații și posibilități de joacă și întâlniri pentru copiii însoțiți de o persoană adultă.

Pentru a avea informații amănunțite, vă sfătuim să vă adresați propriei Primării de rezidență.

8.2 Unde merg la școala copiii cu vârstă cuprinsă între 3 și 5 ani?

La grădinița (Scuola dell'Infanzia) cea mai apropiată de casă. Aici, părinții pot cere informații în ceea ce privește înscrierea la grădiniță și programul de funcționare. Grădinițele pot fi de stat, de municipiu, particulare echivalente cu cele de stat, private.

102

Când trebuie făcută înscrierea?

Cererea de înscriere se prezintă în luna ianuarie pentru anul școlar care urmează. Se poate obține înscrierea chiar și în timpul anului școlar, dacă sunt locuri disponibile.

Ce documente sunt necesare pentru înscriere?

Nu sunt cerute acte pentru a frecventa grădinița. Informațiile în ceea ce privește copilul le va da unul dintre părinți pe propria răspundere.

Este posibil să se ia masa de prânz la grădiniță?

Da. În grădinițele care funcționează cu program prelungit, dimineața și seara, cu masa de prânz la școală, trebuie plătit prețul de cantină, stabilit în baza venitului familiei.

Pentru acest serviciu este nevoie de codul fiscal și de documentele ce demonstrează venitul familiei.

La cantina școlii, se pot cere meniuri diferite, în baza motivelor de sănătate (cu declarație medicală) sau a motivelor religioase.

8.3 Unde merg la școală copiii cu vârsta cuprinsă între 6 și 10 ani?

Merg la școala primară (Scuola Primaria) cea mai apropiată de casă.

Aici se pot avea informații în ceea ce privește înscrierea și programul.

Școlile primare pot fi de stat, particulare echivalate cu cele de stat sau private.

8

Când trebuie făcută înscrierea?

În fiecare an se stabilește termenul limită când poate fi făcută înscrierea pentru clasa I.

De obicei înscrierile se efectuează în luna ianuarie pentru anul care urmează.

La sosirea în Italia trebuie făcută înscrierea la școala elementară primară în orice moment al anului.

Ce acte sunt necesare pentru înscriere?

Actele necesare pentru frecventarea școlii primare sunt:

- certificatul cu vaccinările obligatorii;
- certificatul de naștere;
- evaluările școlare pentru copiii care au frecventat deja școala în țara de origine.

De multe ori școlile nu cer părinților certificatul cu vaccinările obligatorii și certificatul de naștere pentru că le solicită direct de la birourile care le eliberează.

Este posibil să se ia masa de prânz la școală?

Da. În toate școlile primare care funcționează cu program prelungit, dimineața și după-amiaza, cerând prânzul la școală, trebuie plătit prețul de cantină, stabilit în baza veniturii familiei.

Pentru acest serviciu este nevoie de codul fiscal și de documentele ce demonstrează venitul familiei.

La cantina școlară se pot cere meniuri diferite, în baza motivelor de sănătate (cu declarație medicală) sau motivelor religioase.

Ce cărți și materiale se folosesc la școală?

Fiecare școală cere materiale specifice care constau, de exemplu, într-o mică dotare cu: caiete, pixuri (stilouri), creioane, culori.

Ceea ce este necesar va fi cumpărat de către familia copilului.

În cazul în care există mari greutateți economice, poate fi cerut școlii un ajutor.

Cărțile sunt gratuite și se dau în librării, prezentând cuponul pentru cărți dat de către școală la începutul anului școlar.

Anumite școli experimentale moderne folosesc cărți speciale, și acestea gratuite.

8.4 Unde merg la școala copiii cu vârsta cuprinsă între 11 și 13 ani?

Părinții se pot adresa la școala medie gimnazială (Scuola Media) cea mai apropiată de casă. Aici se pot obține informații ce privesc înscrierea și programul. Școlile gimnaziale pot fi: de stat, particulare echivalente cu cele de stat și private.

Când trebuie făcută înscrierea?

În fiecare an se stabilește termenul limită când poate fi făcută înscrierea.

De obicei înscrierile se efectuează în luna ianuarie pentru anul care urmează.

La sosirea în Italia trebuie făcută înscrierea la școala gimnazială în orice moment al anului.

Ce documente sunt necesare pentru înscriere?

Acele necesare pentru frecventarea școlii gimnaziale sunt:

- certificatul cu vaccinarile obligatorii;
- certificatul de naștere;
- evaluările școlare pentru copiii care au frecventat deja școala în țara de origine.

Este posibil să se ia masa de prânz la școală?

Da. În toate școlile gimnaziale care funcționează cu program prelungit, dimineața și după-amiaza, cerând prânzul la școală, trebuie plătit prețul de cantină, stabilit în baza venitului familiei.

Pentru acest serviciu este nevoie de codul fiscal și de documentele ce demonstrează venitul familiei.

La cantina școlară se pot cere meniuri diferite, în baza motivelor de sănătate (cu declarație medicală) sau motivelor religioase.

Ce cărți și materiale se folosesc la școală?

Pentru a frecventa, sunt cerute cărți pentru fiecare materie.

Cheltuiala maximă prevăzută pentru achiziționarea cărților pentru primul an gimnazial se estimează la 250 de euro.

Familiiile elevilor care au un venit familiar mai mic sau egal cu 15.000 de Euro pe an pot cere un ajutor pentru cumpărarea acestor cărți, adresându-se secretariatului școlii până în luna aprilie a anului precedent.

8

8.5 Unde merg la școală adolescenții de la 14 ani în sus?

La liceu (Scuola Secondaria) care este formată din: licee, institute tehnice și institute profesionale cu materii și programe diferite.

Pentru frecventarea acestor școli, se alege tipul de școală preferat și se înscrie direct la aceasta școală (de unde se pot cere toate informațiile).

105

Cât timp durează liceul?

Liceul durează 5 ani și se termină cu un examen de stat (de maturitate).

În institutele profesionale se pot frecventa cursuri de 3 ani care se termină cu un examen de calificare profesională sau cursuri de 5 ani care se termină cu un examen de stat.

8.6 Există ajutoare economice pentru a ușura accesul la învățământ?

Contributo regionale alla libera scelta educativa (Ajutorul regional ce privește alegerea liberă de formare) este un ajutor economic pe care Regiunea Piemonte îl dă familiilor rezidente în Piemonte (sau elevului/studentului major care are un

nucleu familial propriu), dacă aceștia sunt foarte dezavantajați din punct de vedere economic și cheltuielile pentru școală sunt prea mari pentru venitul lor. Acest ajutor va fi dat în favoarea fiilor care frecventează școala primară și secundară de primul și de al doilea grad în instituțiile școlare de stat, private și particulare echivalate cu cele de stat care se află în Piemonte.

Ajutorul este desemnat să acopere în mod parțial cheltuielile ce privesc înscrierea și frecventarea, cheltuieli făcute în timpul anului școlar și care trebuie să fie demonstrate de către familie.

Acest ajutor nu este desemnat să acopere cheltuielile făcute pentru călătorii de educație, activități de formare sau pentru cărți, cantină, cheltuieli de transport, materiale didactice sau orice fel de cheltuieli ce privesc activități care completează formarea.

Sunt considerate cheltuieli admise cele făcute direct de către familia pentru profesorii specializați în sprijinul elevilor handicapați.

Cheltuielile trebuie certificate de către școală frecventată de elev în momentul prezentării cererii de ajutor.

Cererea acestui ajutor regional pentru educație trebuie prezentată de către unul dintre părinți, sau de către cine are dreptul legal (toți cei cărora, persoane fizice sau juridice, le este încredințat minorul printr-un act al Tribunalului pentru minori). Cererea poate fi prezentată și de către studentul major cu un nucleu familial propriu printr-o declarație pe proprie răspundere scrisă pe un anumit formular, tipărit, dat de către Regiunea Piemonte.

Formularului i se anexează fotocopia unui document de identitate valabil.

Solicitantul va trebui să anexeze și atestarea venitului impozitabil total al nucleului familial printr-o declarație pe proprie răspundere.

Avizul și formularul se pot găsi:

în Bollettino Ufficiale a Regiunii Piemonte și în site-urile Regiunii Piemonte și a Direzione generale Ufficio scolastico regionale a Regiunii Piemonte – MIUR (Ministero dell'Istruzione dell'Università e della Ricerca):

www.regione.piemonte.it/istruz • www.piemonte.istruzione.it;

la instituțiile școlare de stat și particulare echivalate cu cele de stat;

la propria Primărie de rezidență.

la Uffici per le Relazioni con il Pubblico (U.R.P.) ale Regiunii Piemonte¹.

8.7 Ce este instruirea obligatorie?

Tinerii până la 18 ani sunt obligați să urmeze școli de instruire și formare care să permită obținerea diplomei de absolvire a unei școli liceale sau a unei calificări profesionale.

Cum poate fi îndeplinită instruirea obligatorie?

Tinerii care:

- au împlinit 16 ani,
- au frecventat școala pentru cel puțin 9 ani.

Pot îndeplini instruirea obligatorie prin trei posibilități:

- în sistemul de învățământ școlar, prin obținerea unei diplome de liceu;
- în sistemul de formare profesională, prin obținerea unei calificări profesionale;
- în contractul de ucenicie.

Capacitățile certificate la ieșirea din orice etapă a formării școlare, profesionale și de ucenicie sunt considerate credite (punctaje) pentru a putea trece de la un sistem la altul.

Unde pot fi cerute informații cu privire la instruirea obligatorie?

La toate birourile Forțelor de Muncă (Centri per l'impiego²) este deschis un ghișeu dedicat instruirii obligatorii, unde se vor găsi toate informațiile privind legile actuale și activitățile de ucenicie și pregătire profesională.

Care sunt documentele necesare pentru a putea folosi serviciile oferite de către Centro per l'Impiego?

- cartea de identitate;
- codul fiscal;
- permisul de sejur pentru motive familiare, vârsta minoră sau încredințare, pentru minorii străini care trebuie să-și termine instruirea obligatorie;
- documentele care confirmă absolvirea învățământului obligatoriu (diploma gimnazială / licența medie).

¹⁻² A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

Pentru alte informații despre cursurile profesionale:

Ufficio della Regione Piemonte, Formazione professionale – Lavoro
Via Pisano, 6 • Via Magenta, 12 TORINO • Tel. 011 4321456 • 0114321549

8.8 Adulții pot frecventa școala?

Da. Adulții care doresc să frecventeze școala pot să se înscrie la Centri Territoriali Permanenti (CTP)³, care se ocupă de formarea cetățenilor străini.

Ce se învață la C.T.P?

Activitățile realizate în Centri Territoriali Permanenti sunt foarte variate. Persoanelor înscrise le sunt propuse imediat cursuri de limba italiană, la diferite nivele, și posibilități de formare pre-profesională.

În toate C.T.P. sunt prezente cursuri școlare ce permit obținerea unei diplome de patru clase și a unei diplome gimnaziale. În majoritatea centrelor sunt deschise și cursuri de informatică generală, cursuri de italiană pentru străini, cursuri de limbi străine, cursuri de orientare spre muncă, cu pregătiri în întreprinderi, cursuri de supraveghere, îngrijire a persoanelor.

În multe cazuri se realizează activități de aprofundare culturală (de la cinematografie la psihologie, la activități manuale, etc.) și cursuri pentru tinerii care vor să continue studiile în universități.

Există cursuri care se desfășoară dimineața, după-amiaza și seara.

Care este vârsta minimă pentru a se înscrie la CTP?

15 ani împliniți.

³ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

8.9 Unde se pot primi informații privitoare la înscrierea la universitate?

La **Università degli Studi di Torino**, la ghișeul **Sportello Studenti Stranieri**.

Via S.Ottavio 17, 10124 Torino.

Tel. 011.6703961 • Fax 011.6703962 • E-mail: stranieri@rettorato.unito.it

Programul ghișeului:

de luni până vineri 9.00 – 11.00; marți, miercuri, joi și de la 13.30 – 15.00.

Vizitând situl:

www.unito.it

www.unito.it/studenti/stud_stranieri/stud_stranieri.htm

La **Università degli Studi del Piemonte Orientale Amedeo Avogadro** la biroul **Ufficio Ordinamenti Didattici**.

Tel. 0161.261524 • Call Center 800 90 40 96

La **Politecnico di Torino**, la **Ufficio Mobilità Studenti**, la sediul central al Politecnico di Torino.

Corso Duca degli Abruzzi 24 (parter, în Dipartimento di Idraulica, Trasporti e Infrastrutture Civili).

Tel. +39 011 5645930 • Fax +39 011 5646605 • E-mail: incoming.students@polito.it

Programul ghișeului:

luni, marți, joi și vineri de la 9.00 la 11.30

Miercurea este închis pentru public.

Vizitând situl:

www.polito.it/

8

109

9

cetățenia

italiană

Ce avantaje și obligații semnifică obținerea cetățeniei italiene?

Obținerea tuturor drepturilor și obligațiilor prevăzute pentru cetățenii italieni.

Cum se obține cetățenia italiană?

Cetățania italiană se poate obține:

- Automat;
- prin naturalizare;
- prin căsătorie.

9.1 Cine obține automat cetățenia italiană?

Cetățenia italiană îi revine automat:

- fiului unei mame sau a unui tată italian.
Urmașii cetățenilor italieni emigrați în străinătate, care au obținut o altă cetățenie, pot cere recunoașterea cetățeniei italiene dacă demonstrează că nici unul dintre strămoșii lui nu a renunțat la cetățenia italiană.
Titularii unui permis de sejur valabil (oricare ar fi durata acestuia) pot cere înscrierea în registrele de Stare civilă a Primăriei și pot prezenta biroului Stării Civile documentele pentru recunoașterea cetățeniei.
După aceea pot obține un **permis de ședere pentru așteptarea cetățeniei**. Există o altă procedură în cazul cererii făcute prin autoritățile consulare din străinătate.
- copilului născut în Italia din părinți amândoi necunoscuți sau fără cetățenie;
- copilului născut în Italia din părinți străini, dar doar a unui stat care prevede că fiii să nu urmeze cetățenia părinților (**nu** va primi cetățenia cine s-a născut în Italia din părinți străini care aparțin unui Stat care prevede ca fiii născuți în străinătate să urmeze cetățenia părinților, nici dacă va prezenta declarații de voință sau formalități administrative).
- copilului din părinți necunoscuți, găsit în Italia, dacă nu se demonstrează posesia unei alte cetățenii.
- copiilor minori care locuiesc cu cine a primit sau re-primit cetățenia italiană (fac excepție fiii care vor să renunțe la cetățenia italiană când devin majori, dacă sunt în posesia unei alte cetățenii).

- minorilor recunoscuți de către cetățeni italieni sau minorilor declarați, după naștere, derivați din cetățeni italieni.
- minorilor adoptați de către un cetățean italian.
- cetățeanului străin născut în Italia care și-a menținut în mod neîntrerupt rezidența până la 18 ani și care declară că alege cetățenia italiană în fața funcționarilor Stării Civile a localității de rezidență, în termen de un an de la majorat.
- cetățeanului străin major care este recunoscut sau declarat fiu al unui cetățean italian și care declară, în termen de un an de la recunoaștere, alegerea cetățeniei italiene în fața funcționarului Stării Civile a localității de rezidență sau în fața reprezentantului consular italian dacă este rezident în străinătate.

9.2 Cum se declară recurs pentru recunoașterea statutului de cetățean italian prin naștere?

Autoritate juridică competentă.

Tribunalul competent al localității unde are sediul autoritatea care a eliberat hotărârea¹.

Termen de declarație a recursului.

Nici unul.

Pentru apărarea din oficiu².

¹ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

² A se vedea cap. nr. 11 "Tutela Juridică".

9.3 Cine obține cetățenia italiană prin căsătorie?

Cetățenia italiană prin căsătorie îi revine:

soțului/soției unui cetățean italian cu condiția ca:

- căsătoria să fie valabilă;
- să domicilieze legal în Italia de cel puțin 6 luni, sau după 3 ani de la data căsătoriei (dacă nu s-a verificat dizolvarea căsătoriei, încetarea efectelor civile și dacă nu este în curs procesul de divorț);
- dacă nu a avut condamnări penale, sau, în cazul în care le-a avut, dacă a obținut reabilitarea;
- dacă nu există piedici legate de securitatea națională.

Nu este cerută desfacerea, așadar renunțarea la cetățenia de origine.

Cererea trebuie prezentată la Prefectura provinciei de rezidență³.

9.4 Cine obține cetățenia italiană prin naturalizare?

Cetățenia italiană prin naturalizare revine:

- cetățenilor străini extracomunitari cu rezidența în Italia de 10 ani;
- cetățenilor străini extracomunitari, majori, derivați din cetățeni italieni cu rezidența în Italia de 7 ani;
- refugiaților sau persoanelor fără cetățenie cu rezidența în Italia de 5 ani;
- majorilor adoptați de către cetățeni italieni cu rezidență în Italia de 5 ani;
- cetățenilor unui stat membru al Comunității Europene, cu rezidență în Italia de 4 ani;
- cetățenilor străini care fac sau nu parte din Comunitatea Europeană, rezidenți în Italia de 3 ani, și a căror părinți sau unul dintre bunici a fost cetățean italian.

Cererea trebuie prezentată la Prefectura (Ufficio Territoriale del Governo – U.T.G.) provinciei de rezidență⁴.

În cazul în care a avut condamnări penale în Italia, cetățeanul străin este sfătuit să ceară reabilitarea la Tribunalul de supraveghere (Tribunale di Sorveglianza⁵), înainte de a declanșa procedura.

9.5 Cum se declară recurs împotriva respingerii cererii de naturalizare?

(acordarea cetățeniei italiene în baza rezidenței de mai mult de 10 ani sau mai mult de 5 ani, în baza căsătoriei cu un cetățean străin și în celelalte cazuri prevazute de legea pentru cetățenie).

Autoritate juridică competentă.

Tribunale Amministrativo Regionale (T.A.R.) competent din localitatea în care are sediul autoritatea care a eliberat hotărârea⁶.

Temen de prezentare a recursului.

60 de zile.

Pentru apărarea din oficiu⁷.

³⁻⁴⁻⁵⁻⁶ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

⁷ A se vedea cap. nr. 11 "Tutela Juridică".

10

refugiații

10.1 Cine poate cere recunoașterea statutului de refugiat?

Cetățeanul străin care se simte persecutat în țara sa din motive de rasă, religie, naționalitate, apartenența la un anumit grup social sau din cauza opiniilor sale politice.

Când trebuie prezentată cererea de recunoaștere a statutului de refugiat?

Cererea de recunoaștere a statutului de refugiat trebuie prezentată ori la poliția de frontieră, ori după intrare, la orice Chestură (Questura)².

Cu aceasta ocazie, cetățeanului străin i se va fixa o întâlnire la Chestură pentru amprentare, fotografiere și redactarea dosarului.

Ce documente sunt necesare pentru a prezenta cererea de azil?

- originalul și copia oricărui document de identitate în posesie (eventuale legitimații de apartenență la unele partide sau mișcări politice, articole din ziar, documente de identitate, etc) care pot demonstra proveniența și motivul fugii;
- 4 fotografii tip legitimație
- 1 timbru fiscal în valoare de 10,33 euro.

Pentru ca poliția să poată redacta un proces verbal, solicitantul de azil va trebui să răspundă unor întrebări despre călătorie, motivul fugii, despre rudele sale și i se va cere adresa unde va putea fi contactat.

Cererea de recunoaștere a statutului de refugiat poate fi prezentată chiar dacă cetățeanul străin nu are nici un document personal în posesie.

Solicitantul de azil va fi reținut într-un centru de primire?

Persoana care prezintă această cerere nu poate fi reținută doar cu motivul de a-i fi examinată cererea.

Oricum, când vor intra în vigoare hotărârile legii 189/02, solicitanții de azil ar putea fi reținuți în "centri di identificazione" (centre de identificare) în cazul în care:

- va fi necesară verificarea naționalității lor;
- va fi necesară verificarea elementelor cererii lor;
- va fi necesar să se stabilească dacă Italia este statul competent pentru a examina cererea lor.

Părăsirea nemotivată a Centrului de primire poate fi considerată o renunțare a cererii de recunoaștere a statutului de refugiat.

În aceste centre ar trebui să fie garantat accesul la servicii de informații și asistență (chiar și legală).

Menținerea refugiatului în centre de primire va fi obligatorie în cazul în care persoana care face cerere de azil a primit deja o hotărâre de expulzare sau a fost reținută pentru că nu prezenta acte în regulă.

În aceste cazuri cererea va fi examinată într-un timp foarte scurt de către noile Commissioni teritoriale pentru dreptul la azil².

Deci cetățeanul străin va fi interogat în termen de 15 zile și decizia va fi adoptată în cele trei zile succesive interogatoriului.

Când va fi eliberat permisul de sejur pentru cererea de azil?

După interviu, Chestura eliberează cetățeanului străin un **permis de sejur pentru cerere de azil** (dacă nu decide menținerea lui într-un centru de identificare).

Acest permis este provizoriu, valabil trei luni și care poate fi reînnoit până la încheierea procedurilor de recunoaștere.

Până la eliberarea permisului de ședere, solicitantul va primi o dovadă cu fotografia sa, care va permite șederea legală în Italia.

În cazul în care nu s-a stabilit încă care țară europeană va trebui să examineze cererea, cetățeanul străin va primi un **permis de ședere "Convenzione di Dublino 15/6/90"**, valabil o lună și care poate fi reînnoit.

Ce drepturi are solicitantul de azil?

- dreptul de a fi ascultat direct de către Comisiunile Centrale pentru recunoașterea statutului de refugiat (după intrarea în vigoare a hotărârilor legii 189/02, Comisia Centrală va fi înlocuită de către un anumit număr de Comisii Teritoriale organizate la Prefecturile indicate de către guvern)⁴;
- dreptul de a alege limba în care va vorbi și dreptul la un interpret;

¹ Legea referitoare la recunoașterea statutului de refugiat a fost foarte mult revizuită cu legea 189 din 2002. Noile hotărâri vor intra în vigoare când va fi aprobat regulamentul de executare, regulament care ar trebui să clarifice și modul de funcționare al noii proceduri de recunoaștere.

²⁻³ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

- dacă este minor, dreptul la asistența unui tutor sau a unei persoane de încredere chiar și în timpul interviului comisiei;
- în cazul lipsei de mijloace și de găzduire, dreptul unei contribuții de 17,56 euro care îi va fi oferită pentru un timp de 45 de zile lui și fiecărui membru al familiei sale;
- dreptul la înscrierea în Serviciul Sanitar Național (Servizio Sanitario Nazionale), deci dreptul la un medic de familie, la accesul la tratamente în policlinici, dreptul la internare în spital.
- dreptul la locuință în centrele de primire administrate de către primării, de către prefecturi sau de către persoane private (în funcție de disponibilitatea de locuri);
- dreptul la libera circulație pe teritoriul italian (cu condiția de a comunica la prefectură orice eventual schimb de adresă);
- dreptul de a se înscrie la cursuri de limba italiană și de a urmări celelalte activități propuse de instituțiile locale sau private;
- minorilor, dreptul de a frecventa școala (părinții în Italia au obligația de a trimite copiii la școala până la vârsta de 16 ani).

Solicitantului de azil îi este **interzis** să muncească.

Ce se face după obținerea statutului de refugiat?

După primirea certificatului de recunoaștere a statutului de refugiat de la Comisie, cetățeanului îi va fi eliberat (de către Chestura localității în care locuiește în mod stabil⁵) un **permis de sejur pentru "azil politic" sau "concesiune de azil"**, valabil minim doi ani și care poate fi reînnoit.

Dacă îl interesează, refugiatul poate cere la Questura competentă⁶ eliberarea unui document de călătorie, care îi permite să călătorească în străinătate (urmând procedura vizelor prevazute pentru cetățenia refugiatului) și în Europa fără viză pentru maxim 3 luni, cu excepția călătoriilor din motive de serviciu.

Cu permisul de sejur pentru azil politic, refugiatul are următoarele drepturi⁷:

- la muncă, chiar și în instituții publice;
- la tutelă juridică;
- la protecția datelor ce privesc cererea de azil;
- la înscrierea la starea civilă;
- la permis de conducere (dacă țara de origine este un stat recunoscut de Ministerul de Transporturi);

- la căsătorie, la separare și la divorț ;
- la accesul la universitate cu același tratament rezervat studenților italieni;
- la înscrierea la Serviciul Sanitar Național (Servizio Sanitario Nazionale);
- la asistența socială;
- la reîntregirea familiei, fără să demonstreze venitul sau locuința de care dispune (care de obicei sunt cerute cetățenilor străini);
- la obținerea cetățeniei italiene după 5 ani de domiciliu legal.

Ce se întâmplă în cazul în care statutul de refugiat nu a fost admis?

Cetățeanului străin cărui i se refuză statutul de refugiat pierde permisul de ședere și primește o somație de a părăsi teritoriul italian în timp de 15 zile.

Dacă rămâne în Italia va fi expulzat sau repatriat.

Refuzul poate fi contestat la Tribunalul Civil sau cu recurs extraordinar către Președintele Republicii în termen de 120 de zile de la înștiințare.

Declararea recursului nu este oricum suficientă pentru a evita expulzarea. Noua lege prevede expulzarea imediată a persoanelor care primesc refuzul statutului de refugiat, cu excepția posibilității de a cere Prefectului autorizația de a rămâne în Italia în caz de contestație.

Cine a avut un permis de ședere pentru cerere de azil poate cere asistența unui avocat din oficiu pentru a contesta respingerea acestei cereri⁸.

⁴⁻⁵⁻⁶ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

⁷ Pentru a înțelege următoarele subiecte, a se consulta capitolele specifice.

⁸ Pentru apărarea din oficiu, a se vedea cap. nr. 11. Tutela juridică.

10.2 Cum se declară recurs împotriva respingerii cererii de recunoaștere a statutului de refugiat?

În sistemul actual în vigoare:

Autoritate juridică competentă.

Tribunale Ordinario⁹.

Termen de înaintare a recursului.

Nici unul.

Cheltuieli de judecată.

Contribuție unică.

După intrarea în vigoare a articolelor 31 și 32 ale legii 189/2002:

Autoritate juridică competentă.

Tribunale ordinario in composizione monocratica¹⁰.

Termen de declarare a recursului.

15 zile de la înștiințarea respingerii recursului de către Comisiile Teritoriale (când se prezintă recurs direct la Tribunale "in composizione monocratica") sau 5 zile de la înștiințarea respingerii cererii de re-examinare (când s-a cerut comisiei o re-examinare a hotărârii).

Cheltuieli de judecată.

Taxa unificată.

Pentru apărarea din oficiu¹¹.

10.3 Cum se declară recurs împotriva respingerii cererii de recunoaștere a azilului politic sau a azilului constituțional conform articolului 10 al Constituției?

Autoritate juridică competentă.

Tribunale ordinario in composizione collegiale¹².

Termen de înaintare a recursului.

Nici unul.

Cheltuieli de judecată.

Contribuție unică.

Pentru apărarea din oficiu¹³.

⁹ - ¹⁰ - ¹² A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

¹¹ - ¹³ A se vedea cap. nr. 11 "Tutela Juridică".

11

tutela juridică

11.1 Cum se garantează asistența legală (din partea unui avocat) a unui cetățean fără mijloace materiale?

Cu ajutorul creării "apărării din oficiu" ("patrocinio a spese dello Stato"), cetățeanului fără posibilități poate fi asigurată o adecvată asistență legală (cheltuielile avocatului și a asistenților săi vor fi plătite de către Statul italian).

În cazul în care va fi admisă apărarea din oficiu, avocatul și asistentul său nu pot cere și nici lua de la persoana apărată nici un fel de plată sau de compensație în afara celor prevazute de legea apărării din oficiu (orice fel de acord contrariu acestuia va fi anulat iar încălcarea acestei interdicții reprezintă un act de comportament profesional ilegal).

Admiterea la apărarea din oficiu este valabilă pentru orice tip de proces sau etapă a acestuia și pentru toate procedurile legate de el.

Care sunt cerințele pentru a fi admis la apărarea din oficiu?

Apărarea din oficiu poate fi admisă oricarei persoanei cu un venit inferior sumei de 9.296,22 Euro (în baza ultimei declarații).

Dacă persoana interesată conlocuiește cu soțul/soția sau cu alte rude, venitul se calculează făcând suma veniturilor primite în aceeași perioadă de timp de către fiecare membru al familiei, inclusiv persoana care cere apărarea din oficiu. În acest caz, limita venitului este de 1.032,92 Euro pentru fiecare dintre rudele care locuiesc cu interesatul.

Pentru a calcula limitele venitului final, se ține cont și de veniturile scutite de impozite a persoanelor fizice (IRPEF).

Se va ține cont numai de venitul personal (deci nu și de cel al rudelor), în cazul în care este în curs un proces pentru cauza drepturilor de personalitate (proces în care interesele solicitantului sunt în conflict cu cele ale celorlalți membri ai familiei care conlocuiesc cu el).

Ce trebuie să conțină cererea de aprobare a apărării din oficiu?

Cererea, scrisă pe hârtie simplă, semnată de către interesat (semnătura poate fi autentificată de către apărător), trebuie să conțină:

- cererea de admitere la apărarea din oficiu și precizarea procesului la care se referă (în cazul în care este deja în curs acest proces);

- datele personale ale interesatului și a membrilor familiei, împreună cu respectivele coduri fiscale;
- o declarație a interesatului care să certifice existența condițiilor de venit prevăzute pentru admitere și care să specifice venitul total;
- angajamentul de a comunica, până când nu se termină procesul, schimbări importante a veniturilor (dacă s-au verificat schimbări în anul precedent, trebuie comunicate în termen de 30 de zile de la expirarea termenului de 1 an de la prezentarea instanței sau de la comunicarea precedentă).

Cetățeanul străin extracomunitar trebuie să anexeze un document cu veniturile din străinătate, chiar dacă nu a avut nici un venit, și o declarație a consulatului competent care să demonstreze veridicitatea informațiilor indicate în cerere. În cazul în care nu poate avea această declarație, va trebui să o substituie cu o altă declarație care înlocuiește declarația consulară.

Cum este reglementată apărarea din oficiu în cazul unui proces penal?

În cazul unui **proces penal**, instanța trebuie prezentată doar de către interesat și de către apărător, cu alte cuvinte, trimisă cu poșta recomandată la biroul magistraturii care se ocupă de acest proces.

Dacă acționează Curtea de Casație, instanța trebuie prezentată la biroul magistratului care a eliberat măsura legislativă contestată.

Instanța poate fi prezentată de către avocat direct în audierea penală.

Dacă interesatul este un deținut sau este internat într-un spital, cererea va trebui prezentată cu certificatul primit de la directorul spitalului.

Dacă interesatul este în stare de arest sau detențiune domiciliară, va trebui să prezinte cererea la un birou de poliție judiciară.

În acest caz, declarația din partea Consulatului (cerută pentru cetățenii străini extracomunitari) poate fi realizată și de către apărător sau de către un membru al familiei interesatului în termen de 20 de zile de la data prezentării instanței.

Falsitatea sau omisiunile în declarații sunt pedepsite cu închisoare de la 1 la 5 ani și cu amendă de la 309,87 Euro la 1.549,37 Euro.

Pedeapsa va fi mărită dacă, în baza acestor declarații false, va primi sau i se va păstra apărarea din oficiu. Condamnarea provoacă anularea retroactivă și plata, de către responsabil, a sumelor atribuite mai înainte Statului.

Sprijinul apărării din oficiu se oprește când persoana care a primit acest beneficiu numește un al doilea avocat de încredere.

Cum este reglementată apărarea din oficiu în cazul unui proces penal al minorilor?

În procesul penal al minorilor, apărarea din oficiu este asigurată minorului printr-un avocat din oficiu sau printr-un avocat numit de către magistrat (Procuror sau Judecător).

Deci rudele minorului nu trebuie să prezinte cerere de admitere la acest beneficiu pentru că avocatul din oficiu va fi plătit de către stat.

Rudele vor trebui doar să demonstreze existența condițiilor de venit prevăzute.

În cazul în care se depășește limita de venit prevăzută pentru apărarea din oficiu în procesele penale, Statul va avea dreptul să ceară suma platită avocatului.

Dacă rudele minorului vor să numească un avocat de încredere, trebuie să prezinte cererea de admitere la apărarea din oficiu în aceleași condiții prevăzute pentru un comun proces penal.

Cum este reglementată apărarea din oficiu împotriva unei hotărâri de expulzare?

În cazul unui recurs împotriva decretului de expulzare, cetățeanul poate avea asistența legală a unui avocat de încredere (în cazul în care expulzarea s-a verificat deja, va fi nevoie de o procură specială eliberată în fața autorităților consulare).

În cazul în care nu are un avocat, cetățeanul străin poate fi apărat de un avocat numit de către judecător, din lista avocaților dispusi la apărarea din oficiu într-un proces penal.

În acest tip de proces, cetățeanul străin este admis în mod automat la apărarea din oficiu (plătită de către Stat).

Nu trebuie deci să prezinte nici o cerere de admitere și nici să facă declarații despre venitul său.

Cu declararea recursului împotriva decretului de expulzare, cetățeanul străin va fi admis în mod automat la apărarea din oficiu iar avocatul său (de încredere sau din oficiu) va fi plătit de către Stat și nu va putea cere nici un fel de compensație clientului său.

Cum este reglementată apărarea din oficiu în cazul unui proces civil, administrativ, contabil și fiscal?

În procesul civil, administrativ, contabil și fiscal, pot face cerere de admitere la apărarea din oficiu:

- Cetățeanul străin care locuiește în mod legal pe teritoriul național în momentul creării premiselor procesului sau a declarării procesului însuși;
- persoanele fără cetățenie;
- instituțiile și asociațiile non-profit și care nu efectuează activități economice.

Instanța de admitere la apărarea din oficiu trebuie să conțină motivele înaintării acestei cereri în fapt și în drept folosite în evaluarea nefondării manifeste a pretenției în cauză.

Instanța trebuie prezentată doar de către interesat sau de către avocatul sau, trimisă, prin poștă recomandată, la Consiglio dell'ordine degli avvocati¹.

Consiglio dell'ordine competent este acela din localitatea în care are sediul judecătorul procesului în curs. Dacă nu există încă un proces în curs, Consiglio dell'ordine competent este acela din localitatea în care are sediu magistratul competent în materie.

Dacă acționează Curtea de Casație sau Consiliul Statului (deci secțiunile juridice principale), Consiglio dell'ordine competent este în localitatea unde are sediul judecătorul care a eliberat hotărârea respinsă de către cetățean.

În cazul falselor declarații, sancțiunile sunt aceleași cu cele prevăzute pentru procesul penal.

În termen de 10 zile de la data prezentării instanței de admitere, Consiglio dell'ordine a avocaților, după verificarea admisibilității declarațiilor, admite interesatului apărarea din oficiu cu anticipație și pe timp provizoriu, dacă, în baza declarației de autentificare prevăzută, condițiile de venit sunt cele cerute și dacă cererile interesatului sunt considerate întemeiate.

¹ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

Copia actului cu care Consiglio dell'ordine primește sau respinge instanța va fi transmisă interesatului și magistratului.

Dacă Consiglio dell'ordine respinge sau declară inadmisibilă instanța, aceasta din urmă va putea fi propusă magistratului competent pentru judecată, care va decide printr-un decret.

11.2 Ce înseamnă "paritate de tratament"?

"Paritate de tratament" înseamnă absența oricărei fel de discriminare.

Ce înseamnă "discriminare"?

Constituie un act de **discriminare** orice comportament care, în mod direct sau indirect², permite de deosebire, o excludere, o restricție sau o preferință bazată pe: rasă, culoare, origine națională sau etnică, opiniile și practicile religioase și care are scopul sau efectul de a distruge sau de a compromite recunoașterea, beneficiul sau exercitarea drepturilor umane și a libertăților fundamentale în sfera politică, economică, socială și culturală și în orice alt sector al vieții publice.

Realizează un act de discriminare:

- funcționarul public sau persoana care este un funcționar public, care, în efectuarea funcției sale, realizează sau neglijează acțiuni care privesc un cetățean străin, discriminându-l în mod nedrept doar din cauza condiției sale de străin sau de persoana ce aparține unei anumite rase, religii, etnii sau naționalități.

² Se va cheama **discriminare directă** când, din cauza rasei sau originii etnice, o persoană este tratată într-un mod mai nefavorabil decât ar fi fost tratată într-o situație asemănătoare o altă persoană. Se cheama **discriminare indirectă** când o dispoziție, un criteriu, o practică, un act, o înțelegere sau un comportament, aparent neutre, pot pune într-o situație de inferioritate persoane de o anumită rasă sau origine etnică.

- oricine impune condiții dezavantajoase sau refuză unui cetățean străin bunuri sau servicii oferite publicului, din cauza rasei, religiei, etniei sau naționalității sale.
- orice impune în mod ilegal condiții mai dezavantajoase decât celorlați, sau oricine refuză să dea liber acces la muncă, locuință, învățământ, formare și la serviciile sociale unui cetățean străin care locuiește în mod legal în Italia, doar din cauza condiției sale de străin sau de persoană ce aparține unei anumite rase, religii, etnii sau naționalități.
- oricine împiedică, prin acțiuni și omisiuni, exercitarea unei activități economice întreprinse în mod legal de către un cetățean străin care locuiește în mod legal în Italia, piedică motivată de faptul ca este un cetățean străin sau o persoană ce aparține unei anumite rase, religii, etnii sau naționalități.
- patronul sau șefii locurilor de muncă care efectuează orice fel de act sau comportament cu efect dăunător, discriminând, chiar și în mod indirect³ muncitorii din cauza apartenenței lor la o anumită rasă, grup etnic sau lingvistic sau la o anumită religie sau cetățenie.

Sunt considerate discriminări și inoportunările sau acele comportamente nedorite determinate de rasă, origine etnică și care au scopul sau efectul de a încălca demnitatea unei persoane și de a crea un climat care intimidează, ostil, degradant, înjositor sau jignitor pentru cetățeanul străin.

Nu sunt considerate acte de discriminare:

- hotărârile naționale legate de intrarea, șederea, accesul la muncă și asistența socială a persoanelor fără cetățenie.
- diferențele de tratament în sfera contractului de muncă sau a exercitării activității de antrepriză, atunci când caracteristicile care privesc rasa sau originea etnică a unei persoane constituie o însușire fundamentală și decisivă pentru desfășurarea aceleași activități.

³ Va fi o discriminare indirectă orice fel de tratament bazat pe prejudecăți în urma unor criterii care îi defavorizează mai mult pe muncitorii de o anumită rasă, ce fac parte dintr-un anumit grup etnic sau lingvistic, de o anumită religie sau cetățenie. Aceste criterii care defavorizează sunt considerate motive de discriminare dacă nu sunt criterii fundamentale pentru a desfășura aceeași activitate de muncă.

11.3 Cum se garantează la nivel juridic principiul "paritate de tratament"?

Se poate apela la *Procesul civil împotriva discriminării (Azione civile contro la discriminazione)* în cazul în care principiul de "paritate de tratament" a fost încălcat în următoarele sfere:

- accesul la muncă (pe cont propriu sau salariată), inclusiv criteriile de selecție și condițiile de angajare;
- tipul și condițiile de muncă, inclusiv avansările în carieră, salariul și condițiile concedierii;
- accesul la toate tipurile și nivelurile de orientare și formare profesională, perfecționare și recalificare profesională, inclusiv pregătirile profesionale;
- înscrierea și activitățile în cadrul organizațiilor de muncitori, de patroni și pentru alte organizații profesionale și prestații oferite de către aceste organizații;
- protecția socială, inclusiv asigurarea socială;
- asistență sanitară;
- prestări sociale;
- învățământul;
- accesul la bunuri și servicii, inclusiv locuință.

Cum se face cererea de proces civil împotriva discriminării?

Cererea se face în scris și recursul se depune chiar și personal la secretariatul tribunalului a locului de domiciliu a celui interesat.⁴

Tribunalul va elibera o decizie de primire sau respingere a cererii.

Cine poate acționa împotriva actului discriminatoriu?

Poate acționa, și să înceapă deci, o acțiune civilă împotriva discriminării:

- persoana care a suferit o discriminare;
- asociațiile și organizațiile care lucrează pentru emigranți sau care desfășoară activități în sfera luptei împotriva discriminării și în sfera publicității dreptului la paritate de tratament (organizații înregistrate).

În acest caz persoana victimă a discriminării va trebui să lase acestor asociații și acestor organizații o procură (cu caligrafia personală autenticată). Asociațiile și organizațiile mai sus denumite sunt împuternicite să acționeze și în cazuri de discriminare colectivă, atunci când nu se pot identifica în mod direct persoanele afectate de discriminare.

Ce poate decide judecătorul în cazul acceptării cererii?

Prin hotărârea de aprobare a recursului, judecătorul poate:

- cere despăgubiri;
- dispune încetarea comportamentului sau a actului discriminator, dacă încă mai continuă;
- dispune anularea efectelor actului discriminator;
- dispune publicarea sentinței într-un cotidian național, o singură dată, prin care se recunoaște actul discriminator, cu cheltuielile celui care a realizat discriminarea.

⁴ A se consulta lista de adrese de la sfârșitul îndrumarului.

Finito di stampare nel mese di gennaio 2004
da Ages Arti Grafiche, Torino